

Извјештај о самоевалуацији студијског програма
ШУМАРСТВО
Шумарски факултет, Универзитет у Бањој Луци

Овај документ израдила је Комисија за израду самоевалуционог извјештаја за студијски програм *Шумарство* на Шумарском факултету Универзитета у Бањој Луци у саставу:

- Доц. др Дане Марчета, продекан за наставу, предсједник
- Владимир Петковић, ма, координатор за осигурање контроле квалитета, члан
- Божица Марић, дипл. инж. шум., стручни сарадник за наставу, члан
- Јелена Суботић, дипл. инж. шум., референт за студије II и III циклуса, члан

именована Одлуком Наставно-научног вијећа Шумарског факултета у Бањој Луци, број: 17/1.502/17, од 20.04.2017. године.

Преглед	
Подаци о високошколској установи	
Назив, адреса и е-mail адреса институције	Универзитет у Бањој Луци, Булевар војводе Петра Бојовића 1А, 78 000 Бања Лука Република Српска, БиХ Е-пошта: info@unibl.org
Интернет адреса	www.unibl.org
Назив, број и датум акта о оснивању	РЕПУБЛИКА СРПСКА – НАРОДНА СКУПШТИНА Закон о измјенама и допунама Закона о високом образовању (Службени гласник Републике Српске, Број 30/07)
Пореско-идентификациони број (ПИБ)	401017720006
Матични број додијељен од Републичког завода за статистику	01040251
Име, презиме и адреса (назив и сједиште) оснивача	РЕПУБЛИКА СРПСКА
Број и датум одлуке о именовању лица овлашћеног за заступање	Број: 02/04-3.1161-7/16од 04.05.2016. године
Број и датум дозволе за рад високошколске установе	07.23/602-3900/09, од 22.06.2009. године.
Број и датум дозволе за рад ван сједишта	07.23/612-625-2/10, од 12.11.2010. године.
Организационе јединице које се посјећују и одговорна лица	1.Академија умјетности, проф. др Санда Додик, ванредни професор, 2.Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет, др Бранкица Милојевић, ванредни професор, 3.Економски факултет, др Станко Станић, редовни професор, 4.Електротехнички факултет, др Бранко Блануша, ванредни професор 5.Машински факултет, др Дарко Кнежевић, ванредни професор, 6.Медицински факултет, др Ранко Шкрбић, редовни професор,

	7.Пољопривредни факултет, др Никола Мићић, редовни професор 8.Правни факултет, др Жељко Мирјанић, редовни професор, 9.Природно-математички факултет, др Горан Трбић, ванредни професор 10.Рударски факултет, др Владимир Малбашић, ванредни професор, 11.Технолошки факултет, др Љиљана Вукић, редовни професор, 12.Факултет безбједносних наука, др Предраг Ћеранић, доцент 13.Факултет политичких наука, др Здравко Злокапа, редовни професор 14.Факултет физичког васпитања и спорта, др Борко Петровић, ванредни професор 15.Филозофски факултет, др Бране Микановић, ванредни професор 16.Филолошки факултет, др Младенко Саџак, ванредни професор, 17.Шумарски факултет, др Војислав Дукић, ванредни професор
Контакт особа (за посјету)	Проф. др Страин Посављак, проректор
Број телефона	+387 51 321 181

Подаци о организационој јединици	
Назив организационе јединице	Универзитет у Бањој Луци Шумарски факултет
Адреса	Булевар Војводе Степе Степановића 75А, 78 000 Бања Лука
Контакт телефони и факс	+387 51 460 550
E-mail	info@sf.unibl.org
Веб-адреса	www.sf.unibl.org
Одговорна особа за самоевалуацију	Проф. др Војислав Дукић, декан
Контакти одговорне особе (E-mail, телефон)	info@sf.unibl.org , +387 51 460 550

САДРЖАЈ

I	УВОДНИ ДИО	1
	Сажетак	1
	Историја и организација Шумарског факултета	2
II	КРИТЕРИЈУМИ	12
1.	Студијски програм Шумарство	13
1.1.	Организационални контекст студијског програма, исходи учења и образовни циљеви	13
1.2.	Веза између циљева и садржаја студијског програма	15
1.3.	Наставни план и програми	15
1.3.1.	Усклађеност професионалних и академских захтјева	22
1.3.2.	Усклађеност наставног плана и програма	23
1.3.3.	Оптерећење	23
1.3.4.	Повезаност између процеса учења организације и садржаја наставног плана и програма	24
1.3.5.	Завршни рад	24
2.	Људски ресурси	27
2.1.	Квалитет наставног особља	27
2.2.	Структура запослених	27
2.2.1.	Усавршавање наставног особља	31
2.2.2.	Избор и напредовање наставног особља	31
2.2.3.	Управљање људским потенцијалима	33
2.2.4.	Наставно особље/студенти рацио	33
2.2.5.	Административно и помоћно особље	34
2.2.6.	Наставни процес и методе едукације	35
2.2.7.	Истраживање и научно-истраживачки рад	36
3.	Студенти	40
3.1.	Учење, подучавање и оцјењивање усмјерено ка студенту	40
3.2.	Упис и напредовање студената, признавање и сертификација	42
3.3.	Укљученост студената у побољшање процеса подучавања / учења	43
3.4.	Цјеложивотно учење	43
3.5.	Едукација студената и консултације	43

3.6.	Систем жалби	44
3.7.	Учешће студената у одлучивању	44
3.8.	Пракса	45
4.	Међународна сарадња	47
4.1.	Мобилност студената и наставника	47
4.2.	Процедуре за подршку међународним активностима	51
5.	Ресурси за учење и подршка студентима	52
5.1.	Простор и опрема, информатички и библиотечки ресурси	52
5.2.	Анализа података	53
5.3.	Информациони системи	59
5.4.	Презентација информација за јавност	60
5.5.	Политика комуницирања са јавности	61
5.6.	Комуникација са бруцошима	61
6.	Интерно осигурање квалитета	62
6.1.	Политика и процедуре за унутрашње обезбеђивање квалитета	64
6.2.	Укљученост субјеката	65
6.2.1.	Канцеларија за квалитет	65
6.2.2.	Улога студената у управљању и систему унутрашњег обезбеђења квалитета	66
6.2.3.	Везе с окружењем, привредом и социјалним партнерима	67
6.3.	Процедуре за обезбеђивање квалитета студијских програма	68
6.4.	Унапређење студијских програма	69
III	ЗАВРШНИ ДИО	70
1.	Закључак	70
2.	SWOT анализа	70
2.1	Снаге	70
2.2	Слабости	72
2.3	Прилике	73
2.4	Пријетње	73
3.	Завршна разматрања	75

I УВОДНИ ДИО

Сажетак

Самоевалуациони извјештај студијског програма Шумарство на првом циклусу студија Шумарског факултета Универзитета у Бањој Луци припремљен је као цјелина која садржи трипоглавља:

- Уводни дио;
- Критеријуми;
- Завршни дио.

У уводном дијелу дати су подаци о историји Шумарског факултета. Такође, описане су предности, фундаменталне вриједности и правац у коме се развија Шумарски факултет Универзитета у Бањој Луци.

Дио „Критеријуми“ садржи оцјену испуњености Критеријума за акредитацију високошколских установа у Босни и Херцеговини, утврђених од стране Агенције за развој високошколског образовања и обезбјеђивање квалитета.

Детаљно је испитано и описано тренутно стање за сваки од критеријума које је утврдила Агенција. Сви подаци поткријепљени су доказима – позивањем на одговарајуће документе и веб адресе. Приложене су и табеле са подацима о опреми, наставним плановима, студентима, наставном и административном особљу, међународној сарадњи и научно-истраживачком раду.

Завршни дио садржи SWOT анализу тренутног стања у којем се Шумарски факултет Универзитета у Бањој Луци налази. Истакнуте су снаге и слабости Факултета, као и прилике и пријетње са којима се у наредном периоду неминовно сусреће ова организациона јединица Универзитета, као и сам Универзитет. На самом крају су презентована коначна разматрања о испуњености критеријума за акредитацију високошколских установа у БиХ од стране Шумарског факултета.

Историја и организација Шумарског факултета

Шумарски факултет Универзитета у Бањој Луци је високошколска институција са двадесетпетогодишњом традицијом, добрим наставничким и административним особљем, позиционирана у старом центру у групи са још неколико факултета. Факултет је настао у тешким, ратним условима, али веома успјешно образује стручњаке из области шумарства. Упоредо са тим, Факултет даје потребна знања за научна истраживања у разним областима савремене шумарске науке.

Шумарски факултет Универзитета у Бањој Луци је високошколска институција чија је основна дјелатност научно-наставни и научно-истраживачки рад. Шумарски факултет у Бањој Луци настао је почетком ратних дешавања у Босни и Херцеговини. На основу Одлуке Предсједништва Српске Републике бр.01-756/92, од 12.09.1992. Шумарски факултет мијења своје сједиште и пресељава се из Сарајева у Бања Луку. Након стицања елементарних услова извршена је регистрација Шумарског факултета Универзитета у Бањој Луци у Основном суду у Бањој Луци, У/И2920/92. На основу Одлуке бр.01-756/92, од 12.09.1992. године Универзитет у Бања Луци даје сагласност за избор наставника, виших асистената и асистената у звања у којем су били на Шумарском факултету у Сарајеву. Истом Одлуком омогућено је Наставно-научном вијећу Шумарског факултета у Бања Луци, да покреће поступке избора нових наставника, виших асистената и асистената у складу са Законом о универзитету (Сл. лист СР БиХ, бр.39/90). У складу са Одлуком бр.01-756/92, од 12.09.1992.године, у 1992/93. години, Министарство образовања, науке и културе Српске Републике, именovalo је Управни одбор и декана Шумарског факултета Универзитета у Бања Луци проф. др Ратка Чомића. На основу члана 9., тачка 2., Закона о универзитету (Сл. гл. РС, бр.12/93), Управни одбор је предложио Статут Шумарског факултета у Бања Луци, на који је дата сагласност од стране Министарства образовања, науке и културе Републике Српске (Сагласност бр. 02-840/94, од 12.06.1994.).Декан Факултета, уз сагласност Управног одбора, доноси Правилник о организацији и систематизацији радних мјеста радника Шумарског факултета у Бања Луци (бр 89/93, од 16.03.1993.). Од стране новоформираног Наставно-научног вијећа и сагласности шумарске оперативе из Републике Српске, потврђен је Наставни план за основни студиј општег профила шумарског инжењера са Шумарског факултета из Сарајева који је усаглашен са наставним планом Шумарског факултета из Београда. Након доношења Закона о универзитету, Наставно-научно вијеће, на основу Члана25.Статута, доноси Пословник о раду (бр.1262/94, од 14.07.1994.).

У школској 1993/94.години, настава је организована за све четири године студија. Уписани су студенти који су претходно студирали на Шумарском факултету у Сарајеву, Шумарском факултету у Загребу и Шумарском факултету у Београду. За прву и другу годину студија извођена је редовна настава, а за трећу и четврту годину

тзв.блок настава. За студенте борце и студенте који се образују уз рад, организована је тзв.консултативна настава, а у складу са њиховим расположивим временом.

И у наредним школским годинама (1994 - 2000. године), није било много застоја и проблема у извођењу наставно-научног процеса на Шумарском факултету у Бањој Луци. Настава је поред Технолошког и Машинског факултета извођена и у просторијама Економског факултета а дио канцеларијског простора коришћен је на Правном факултету. Носилац образовне дјелатности и научноистраживачке активности на предметима стручних програмских основа су наставници са Шумарског факултета у Београду. Значајну подршку, нарочито на предметима општих програмских основа дају наставници и сарадници са других факултета Универзитета у Бањој Луци.

Од стране ЈПШ „Српске шуме” обезбијеђена су финансијска средства и по раније припремљеним пројектима извршена је адаптација просторија на трећем спрату зграде факултетског комплекса. Реконструкцијом овог простора добијене су четири предаваонице и двадесетшест просторија (укупно око 1100 m²). Коришћење овога простора стављено је у функцију у школској 2000/2001. години. На овај начин су створени услови за примјереније извођење наставе, па је и особље из Београда, ангажовано у допунском радном односу, почело изводити наставу и више пута у току семестра. Од школске 2007/08.године Универзитет у Бањој Луци је интегрисан, са факултетима као организационим јединицама, па тако и Шумарски факултет функционише као организациона јединица Универзитета.

Као резултат интеграције Универзитета и потребе за реформом образовног процеса у складу са Болоњском декларацијом, приступило се изради новог наставног плана и програма. У оквиру пројекта „Teaching process improvement at Forestry Faculties in Bosnia and Herzegovina – Alignment of syllabus and curriculum with Forestry Faculties which signed Bologna's Declaration” и у сарадњи са The University of Live Sciences (UBM), Aas, Norway током 2007. године, радило се на изради новог наставног плана и програма Факултета. Као резултат овог пројекта Факултет је на сједници ННВ одржаној 17.05.2007. године усвојио нови наставни план и програм усклађен са Болоњском декларацијом, са системом студирања 3+2+3, што је одобрено од стране Универзитета и ресорног Министарства. Прва генерација студената по овом наставном плану и програму уписана је школске 2007/2008. године. Поред тога, на сједници ННВ одржаној 23.07.2009. године, усвојен је наставни план и програм другог циклуса за два усмјерења „Шумарство” и „Управљање шумским ресурсима на природним основама”, а прва генерација студената другог циклуса студија (мастер) уписана је 2010/11. године.

Након примјене НПП усклађених са Болоњском декларацијом уочени су одређени недостаци, који су посебно истакнути у оцјени самоевалуационог извјештаја од стране Catalunyan Accreditation Office (AQA) and Council of Flemish University Colleges (VLHORA) - TEMPUS пројекат ESABIH. Препоручено је Факултету да је за побољшање НПП потребно увођење међународне димензије у циљевима

студијског програма, повећање мобилности студената и фонда часова практичне наставе на локалном и међународном нивоу, увођење опционих модула студирања, укључивање двосеместралних предмета у НПП, ревизија ECTS бодова, увођење система менторства за сваку годину студија и увођење предмета о лидерству и предузетништву у шумарству. Због тога се током школске 2011/12. приступило реформи наставног плана и програма, након чега је ННВ 22.06.2012. године усвојило нови наставни план за сва три циклуса студија, са системом студирања 4+1+3.

Научно-истраживачка дјелатност на Факултету одвија се кроз неколико сегмената: међународном и међууниверзитетском сарадњом, индивидуалним радом и усавршавањем наставника и сарадника, обуком запослених у привреди, организовањем семинара, савјетовања и другим активностима усмјерених на рјешавање проблема из домена шумарства у теорији и пракси.

Поред тога, Факултет је наставио сарадњу у оквиру међународне издавачке дјелатности часописа [SEEFOR](#) (South – East European Forestry), којим се настоји у будућности обезбједити вредновање на SCI листи часописа из области шумарства. Овај часопис се издаје у сарадњи с регионалном канцеларијом EFISEE – EFI (European Forest Institute, Joensuu, Finland).

Поред споразума о дугогодишњој сарадњи са Шумарским факултетом из Београда, потписани су споразуми са Биотехничким факултетом из Љубљане, Шумарским факултетом из Скопља, Институтом за низијско шумарство и животну средину из Новог Сада, Институтом за кукуруз из Београда, Хрватским шумарским институтом из Јастребарског, затим споразуми са EURO- PARC Consulting GmbH - Regensburg, Germany, NORAGRIC Norwegian University of Life Sciences - Aas, Norway и University Missouri - school of natural resources department of Forestry – Columbia, USA. Факултет је члан и Конференције CoonDDEFFS (Conference of Deans and Directors of European Forestry Faculties and Schools), која је одржана у Мадриду од 29.05. до 30.05.2009. године, на којој је прихваћена и потписана Резолуција о развоју мреже образовног и научно-истраживачког система од стране 32 шумарска факултета, института и школа, а наш Факултет је један од оснивача ове асоцијације.

Овом Резолуцијом Факултет је објединио споразуме о сарадњи са већином шумарских високошколских институција у Европи, Русији и Америци и стекао могућност сарадње у образовном и научно-истраживачком раду на свим нивоима.

Основна дјелатност Факултета односи се на образовање кадрова за потребе шумарства Републике Српске. Због тога је главна мисија Факултета да обезбиједи додипломске, постдипломске, специјалистичке и остале наставне програме доброг квалитета и релевантности, чији је циљ да се створе високо-квалификовани стручњаци. Због тога Факултет је непрекидно настојао да помаже и сарађује са студентима и њиховим организацијама. Та сарадња прије свега се односила на побољшање свих облика наставе, организовање шумаријада, студентских спортских игара, укључивање студената у реализацију пројеката, студијска путовања и др.

У оквиру IAESTE – International Association for the Exchange of Students for Technical Experience и међународне размјене студената на Факултету су боравили студенти Шумарских факултета из Пољске, Македоније, Јапана и др., гдје су се упознали са образовним процесом и шумарством Републике Српске.

Наш Универзитет, а тако и Шумарски факултет, сваке године сарађује са универзитетима из Европске уније у оквиру пројекта *JoinEU-SEE*, који омогућава стипендирање академске размјене студената, наставног и административног особља у оквиру *Erasmus Mundus Partnership* програма.

Од 2004. године Шумарски факултет два пута годишње објављује научни часопис [Гласник Шумарског факултета Универзитета у Бањој Луци](#) који прати актуелна дешавања из области шумарства и сродних дисциплина. Часопис се објављује на српском језику, језицима свих конститутивних народа у БиХ и на енглеском језику. Министарство науке и технологије РС је у јануару 2014. године извршило [рангирање научног часописа Гласник Шумарског факултета Универзитета у Бањој Луци](#) сврставши га у прву категорију научних часописа са освојених 28 од могућих 30 бодова. Часопис је тако постао водећи научни часопис националног значаја у Републици Српској. Часопис је индексиран у CAB abstracts бази.

Редакциони одбор усвојио је нова правила цитирања усклађена са АРА стандардима и побољшане су методе и технике рецензирања часописа.

Факултет сваке године штампа и [Информативни билтен](#) гдје се настоји да се на најбољи могући начин резимирају догађања на Факултету током сваке школске године. Свакако најинтересантнија поглавља обухватају сарадњу и пројекте који су реализовани на факултету, активности на теренској настави и поглавља која се тичу студената. Тираж обухвата 300 примјерака.

Слика 1 . Шумарски факултет Универзитета у Бањој Луци

Данас, Шумарски факултет на студијима Ициклуса има 73,88% покривеност наставе властитим наставним и сарадничким особљем у сталном радном односу на Шумарском факултету, 15,46% наставним особљем са других организационих јединица Универзитета у Бањој Луци, а 10,66% покрива наставно особље са других Универзитета (Универзитет у Београду и Универзитет у Љубљани).

Укупно 48 наставника и сарадника, 16 редовних професора, 12 ванредних професора, 8 доцената, 10 виших асистената и 2 асистента. Од овог броја, тј. од 48 наставника и сарадника, у сталном радном односу је 40 (22 запослених наставника и сарадника Универзитета са Шумарског факултета и 18 запослена наставника и сарадника са осталих организационих јединица Универзитета).

Шумарски факултет непрекидно јача властите научно–истраживачке потенцијале, иако има на располагању ограничена финансијска средства од стране законодавца. Шумарски факултет је у току 2016. године започео процес израде новог [веб сајта](#) Факултета, који је доступан на српском језику (оба писма) и на енглеском језику.

Ова самоевалуација је проведена према Стандардима и смјерницама за осигурање квалитета у високом образовању у БиХ и Критеријумима за акредитацију високошколских установа у БиХ.

Факултет је до сада уписало 2590 студената, просјечно 104 нова студента сваке године. Од тога броја, закључно са 31.05.2017. године, дипломирало је 577

студената по старом НПП-у и 136 по новом НПП-у (Болоња) на првом циклусу студија, звање магистра шумарских наука стекло је 5 студената, док је диплому мастера шумарства добило 12 студената. На Шумарском факултету у Бањој Луци у академској 2016/2017. годинина студију I циклуса студија било је уписано 324 студента, док је на II циклус студија било уписано 38 студената.

У складу са чланом 12. став 1. Закона о високом образовању („Службени гласник Републике Српске“, бр. 73/10) и чланом 2. став 2. [Статута Универзитета у Бањој Луци](#), Шумарски факултет у Бањој Луци је научно-наставна и научно-истраживачка организациона јединица Универзитета у Бањој Луци.

РЕГИСТАР ОРГАНИЗАЦИОНЕ ЈЕДИНИЦЕ	
<i>Назив организационе јединице</i>	Шумарски факултет
<i>Сједиште организационе јединице</i>	Босна и Херцеговина, Република Српска
<i>Општина сједишта организационе јединице</i>	Бања Лука
<i>Адреса-улица</i>	Булевар војводе Степе Степановића
<i>Адреса-број</i>	75а
<i>Адреса-поштански број</i>	78000
<i>Адреса-мјесто</i>	Бања Лука
<i>Телефон организационе јединице</i>	051/460-550
<i>Број факса организационе јединице</i>	051/460-550
<i>Е-адреса организационе јединице</i>	info@sf.unibl.org
<i>Web-адреса организационе јединице</i>	www.sf.unibl.org
<i>Организациони код организационе јединице у Трезору РС</i>	0830014
<i>ЈИБ број организационе јединице</i>	4401017720146
<i>ПДВ број организационе јединице</i>	401017720146
<i>Матични број додијељен од Републичког завода за статистику</i>	01040251
<i>Декан организационе јединице</i>	Проф.др Војислав Дукић

Органи факултета су Декан и Наставно-научно вијеће. [Састав Наставно-научног вијећа](#) дефинисан је чланом 71. став 2. Закона о високом образовању Републике Српске („ Службени гласник Републике Српске “, бр. 73/10) и чланом 53. став 1. Статута Универзитета у Бањој Луци. Надлежности Наставно-научног вијећа и декана факултета дефинисане су чланом 54. односно 60. Статута Универзитета у Бањој Луци.

Чланови Наставно-научних Вијећа факултета су и студенти. Они се бирају на студентским изборима у складу са чланом 71. став 2. Закона о високом образовању, чланом 55. став 3. Статута Универзитета и одредбама [Правилника о начину избора и броја чланова Студентског парламента и избору студената у наставно-научна/умјетничка вијећа факултета/ Академије и Сената Високе школе унутрашњих послова](#). Број студената који се бирају у студентско представничко тијело Наставно-научног вијећа Шумарског факултета је 20% од укупног броја чланова из академске заједнице Шумарског факултета.

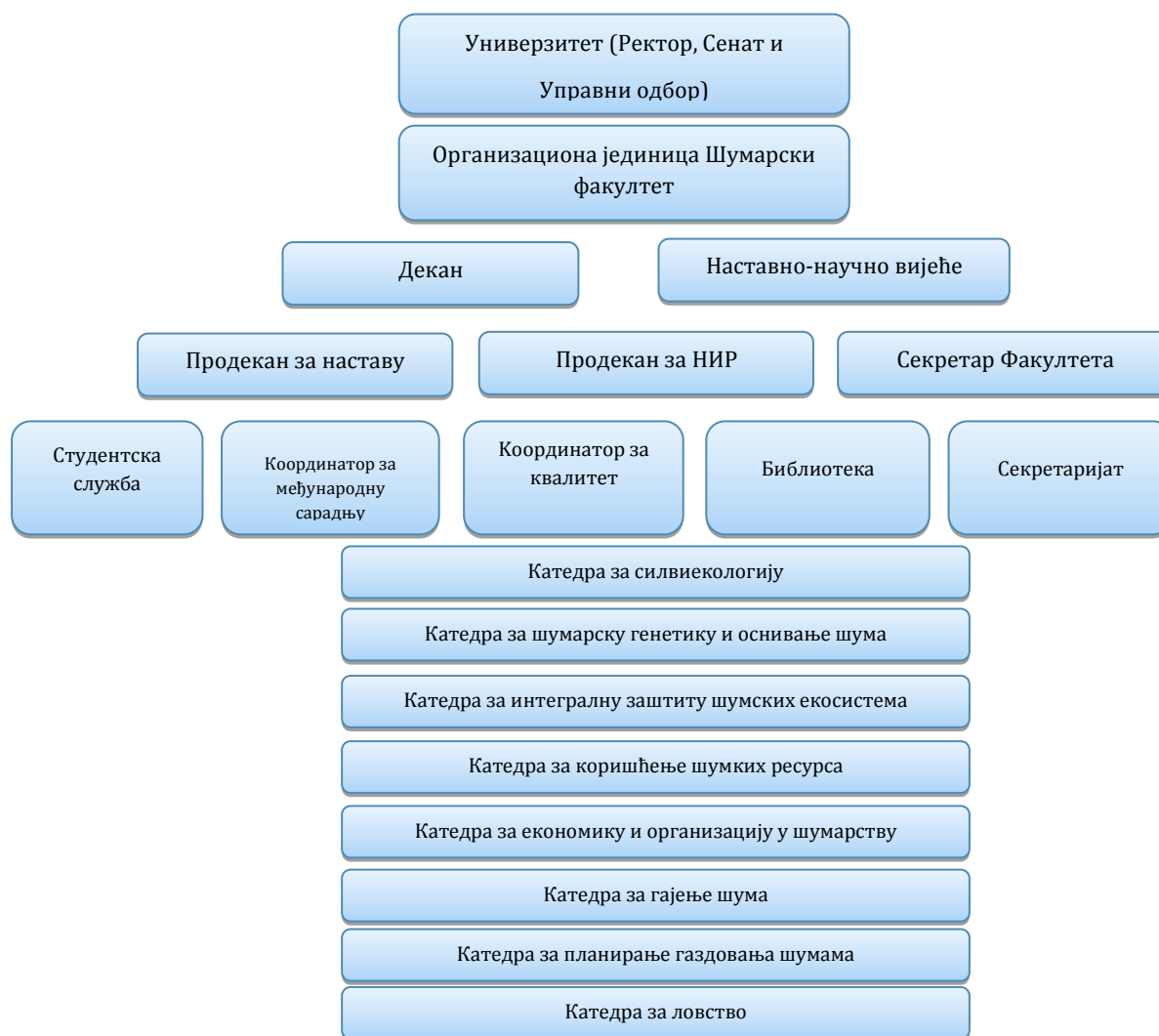
Студенти преко изабраних представника ове организације остварују комуникацију са руководством Факултета, али и надлежнима за студентска питања на нивоу Универзитета и на тајначин се боре за остваривање својих права.

Према члану 63. Статута Универзитета у Бањој Луци чланом II-3. [Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста](#) на Универзитету утврђују се број и надлежности продекана. Шумарски факултет тренутно има [два продекана](#), једног продекана за наставу и једног за научно – истраживачки рад.

Основне елементе организационе структуре Шумарског факултета чине декан са продеканима, Наставно-научно вијеће, службе Факултета и Катедре. На Шумарском факултету Универзитета у Бањој Луци постоје следеће стручне службе:

- Деканат,
- Секретаријат,
- Студентска служба и
- Библиотека.

Хијерархија те структуре приказана је на сљедећој шеми:

Слика 2. Шематски приказ организационе структуре Шумарског факултета

Надлежности стручних служби наведене су у Правилнику о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста, којим се утврђује унутрашња организација рада Универзитета и организационих јединица, систематизација радних мјеста са описом послова који се обављају, посебним условима које запослени треба да испуњавају за обављање послова на радном мјесту, те бројем извршилаца, као и друга питања од значаја за рад и функционисање Универзитета.

Најзначајнија јединица на нивоу факултета је катедра, која покрива групу предмета који припадају истој ужој научној области. Распоред предмета по катедрама одредио је Сенат, на основу приједлога Наставно-научног вијећа факултета. Руководиоце катедри, такође, именује Сенат.

Катедра је задржала своје традиционалне надлежности. Она је надлежна и одговорна за све академске активности које су у вези са предметима и научним,

односно умјетничким областима које покрива. На катедри се организује, прати и усавршава наставни процес; одговорна је за развој наставно-научног подмлатка; покреће процедуре избора и напредовања наставника и сарадника и даје приједлоге за именовање чланова комисија за изборе; води рачуна за побољшавање научно-истраживачког рада; разматра теме за израду дипломских радова, као и мастер завршних радова, магистарских и докторских теза; покреће поступке измјене наставних планова; покреће процедуре издавања уџбеника и друге литературе.

На Шумарском факултету постоји осам катедри:

- [Катедра за силвиекологију](#)
- [Катедра за шумарску генетику и оснивање шума](#)
- [Катедра за интегралну заштиту шумских екосистема](#)
- [Катедра за коришћење шумских ресурса](#)
- [Катедра за економику и организацију у шумарству](#)
- [Катедра за гајење шума](#)
- [Катедра за планирање газдовања шумама и](#)
- [Катедра за ловство](#)

Права и заштита интереса студената регулисана су одребама Закона о високом образовању („Службени гласник Републике Српске“, бр. 73/10), Статута Универзитета и [Кодексом понашања студената Универзитета у Бањој Луци](#). Студенти који су примљени и уписани на Универзитет улазе у уговорни однос са Универзитетом.

Уговором се утврђују права, обавезе и одговорности студената, услови студирања, права и обавезе Универзитета и организационих јединица према студентима.

У складу са Болоњском декларацијом, студији се организују кроз три циклуса. Циклуси образовања (први, други и трећи циклус студија) организовани су по систему „4+1+3“. На Шумарском факултету Универзитета у Бањој Луци тренутно је организована настава првог и другог циклуса студија.

Актуелни наставни план и програм по којем се изводи настава на студију I и II циклуса усвојен је 22.06.2012. године на ННВ-у а Министарство просвјете и културе Републике Српске донијело је рјешење број: 07.023/612-325-1/12 од 28.08.2013. године којим се утврђује да Универзитет у Бањој Луци, Шумарски факултет испуњава услове за извођење првог циклуса студијског програма ШУМАРСТВО – 240 ECTS и другог циклуса студијског програма шумарство – 60 ECTS од академске 2013/14 године. Ради се о модерном и актуелном [наставном плану и програму](#) који јасно и децидно описује циљеве, исходе учења и компетенције дипломираних студената оба циклуса студија.

Министарство просвјете и културе Републике Српске донијело је рјешење број: 07.023/612-325-1/12 од 30.09.2015. године о испуњености услова за извођење трећег циклуса студијског програма [Шумарство – 180](#) ECTS, од академске 2015/16

године, чиме су остварени услови да Факултет расписује конкурс и уписује студенте трећег циклуса.

Студенти који не успију да остваре услов за упис у вишу годину студија имају могућност избора предмета из наредне академске године до укупног износа од 60 ECTS бодова, укључујући предмете из године коју обнављају, а које нису положили. Цијели поступак се објављује на веб сајту Факултета у септембру сваке године, прије почетка наредне академске године, као што је прописано [Правилима студирања на I и II другом циклусу студија](#), чланови 17. и 18.

Канцеларија за осигурање квалитета у оквиру Одјељења за наставу и студентска питања Универзитета прописује стандарде исмјернице за осигурање квалитета на свим својим организационим јединицама, па тимеи на Шумарском факултету. Све организационе јединице имају [координатора за осигурање квалитета](#) преко кога се врши комуникација на релацији Универзитет – организациона јединица. Такође, усвајен је документ [Систем квалитета](#), чији је циљ јачање одговорности и улоге органа Универзитета у Бањој Луци у области унапређења, развоја и осигурања квалитета, поступка самовредновања и оцјене квалитета, као и друга питања од значаја за унапријеђење и развој квалитета.

II КРИТЕРИЈУМИ

Самоевалуација прати критеријуме постављене у Обрасцу чек (контролна) листе (Check list) за високошколске установе и рецензенте које врше рецензију студијских програма, а са циљем провјере испуњавања захтјева сљедећих докумената:

- Стандарди и смјернице за осигурање квалитета у европском простору високог образовања (European standards and guidelines for quality assurance in higher education area – ESG), ENQA, 2015;
- Одлука о допуни одлуке о критеријумима за акредитацију високошколских установа у БиХ („Службени гласник БиХ“, бр: 44/13);
- Правилник за акредитацију високошколских установа (PR HEAARS 01: март.2016. године).

Извјештај проводи евалуацију студијског програма *Шумарство* на првом циклусу студија Шумарског факултета Универзитета у Бањој Луци кроз сљедеће критеријуме: 1) Политика осигурања квалитета; 2) Креирање и одобравање студијских програма; 3) Учење, подучавање и оцјењивање усмјерено ка студенту; 4) Упис и напредовање студената, признавање и сертификација; 5) Наставно особље; 6) Ресурси за учење и подршка студентима; 7) Управљање информацијама; 8) Информисање јавности; 9) Континуирано праћење и периодична ревизија студијских програма и 10) Периодично вањско осигурање квалитета.

У извјештају је изнесено чињенично стање о формалној и практичној испуњености постављених критеријума, те дати приједлози за побољшања гдје је то потребно.

1. Студијски програм Шумарство

1.1. *Организационални контекст студијског програма, исходи учења и образовни циљеви*

Наставно-научно вијеће усваја Наставни план и програм I и II циклуса студија. Након добијене потврде Сената Универзитета, шаље се захтјев Министарству просвјете и културе Републике Српске за лиценцирање студијског програма. Наставним планом се, између осталог, дефинишу: студијски програми, предмети на сваком студијском програму, број часова предавања и вјежби, те број ECTS бодова. Наставним планом и програмом се за сваки предмет, између осталог, дефинишу: циљеви и исходи изучавања предмета, садржај предмета, методе наставе и савладавања градива, литература, те облици провјере знања и оцјењивање.

Студијски програм Шумарство утемељен је на сљедећим документима:

- 1.1. [Закон о високом образовању РС](#) ("Службени гласник Републике Српске", број: 73/10, 104/11, 84/12. и 108/13)
- 1.2. [Статут Универзитета у Бањој Луци](#)
- 1.3. [Статут Шумарског факултета Универзитета у Бањој Луци](#)
- 1.4. [Упутство за израду и побољшање студијских програма](#), стр. 16
- 1.5. [Правила студирања на првом и другом циклусу студија](#)
- 1.6. [Наставни план и програм првог циклуса студија](#)
- 1.7. Магна карта: Magna Charta Universitatum;
- 1.8. Болоњска декларација: The European Higher Education Area Joint Declaration of the European Ministers of Education convened in Bologna on the 19th of June 1999;
- 1.9. Прашки комунике: Towards the European Higher Education Area – Communique of the meeting of European ministers in charge of higher Education i Prague on 19th of May 2001;
- 1.10. Сорбонска декларација: Joint declaration on harmonisation of the architecture of the European higher education system (Sorbone, Paris, 25th of May, 1998);
- 1.11. Изјава из Саламанке: Message from the Salamanca Convention of European Higher Education Institutions;
- 1.12. Оквир за високоакадемске квалификације у Босни и Херцеговини: Bosnia and Herzegovina (BiH) higher education qualification framework;
- 1.13. Оквир квалификација у европском простору високог образовања (QF-EHEA);
- 1.14. Европски оквир квалификација за цјеложивотно учење (EQF);
- 1.15. Конвенција о признавању квалификација у области високог образовања у европском региону (Лисабонска конвенција);

1.16. Стандарди и смјернице за осигурање квалитета у европском простору високог образовања (ESG)

Студијски програм основних академских студија Шумарство траје четири студијске године и има 240 ECTS бодова. Ријеч је о јединственом и сложенем студијском програму, који је креиран у складу с најновијим достигнућима шумарске науке, савременом праксом реномираних факултета у Европи и свијету, као и потребама наше привреде и друштва. Студијски програм је дефинисан тако да буде цјеловит, свеобухватан и усаглашен са другим програмима Факултета (на студијама II и III циклуса) према моделу „4 + 1 + 3“.

Програм има јасно дефинисану сврху и улогу у образовном систему, односно у систему високог образовања. Циљеви студијског програма, исходи учења, знања и вјештине, који се његовим савладавањем стичу, прецизно су одређени и усклађени са основним задацима и циљевима Факултета.

Основни циљ високог образовања на Шумарском факултету у оквиру студијских програма је образовање и оспособљавање студената за обављање стручних послова у области шумарства. Студијски програм првог циклуса „Шумарство“ има за циљ да образује и обучи студенте да постану квалитетни стручњаци који ће бити у могућности да одговоре на потребе струке из основних области шумарства: оспособи студенте за обављање стручних, инжењерских послова из основних области шумарства: Екологије шумских станишта, Гајења шума, Заштите шума, Планирања и организације газдовања шумама, те Коришћења шумских ресурса.

Шумарство као врста студија припада групи биотехничких студијских програма. Исход процеса учења на студију Шумарства је оспособљеност стручњака за успјешно рјешавање биотехничких и економско – организационих проблема у газдовању шумама и раду предузећа шумарства. Студенти који заврше овај студиј стичу практична и теоријска знања из базичних предмета потребних за шумарску праксу; познавања биодиверзитета шумских екосистема; диверзитета генетичких ресурса и могућности њихове заштите и конзервације; начина и техника производње сјемена и садног материјала шумских врста; гајења шума; коришћења шума, споредних и производа анималног поријекла; најзначајнијих ентомолошких и фитопатолошких проблема у шумарству; премјера, прираста и планирања газдовања шумама; познавања прераде и трговине дрветом; познавања дивљачи и газдовања ловиштем као и познавања организаационо-економских аспеката пословања шумарске привреде.

У креирању новог наставног плана и програма учествовали су и студенти кроз учешће на сјединицама Наставно-научног Вијећа факултета на којима је разматран и усвојен важећи Наставни план и програм првог циклуса студија.

Процедура за развој, ревизију и увођење иновација у наставне планове и програме описана је у [Упутству за израду и побољшање студијских програма](#).

Студент који заврши први циклус студија стиче звање: Дипломирани инжењер шумарства (240 ECTS)

При креирању наставног плана и програма водило се рачуна да постоји подударност са акредитованим високошколским установама из земаља потписница Болоњске декларације, а то су:

- Шумарски факултет Београд, Кнеза Вишеслава1. www.sfb.bg.ac.rs
- Биотехнички факултет, Универзитет у Љубљани, Jamnikarjeva 101, 1000 Ljubljana, www.bf.uni-lj.si
- Шумарски факултет Скопље, www.sf.ukim.edn.mk

Образовни циљеви студијског програма укључују и остварују четири [препоручења Савјета Европе](#) у вези са сврхом високог образовања (припрема студената за активно учешће у друштву, припрема за њихове будуће каријере– допринос њиховој запошљивости, подршку личном развоју и стварање широке напредне базе знања и стимулација истраживачког рада и иновација – укључивање студената у пројекте, израде патената, такмичења итд.

1.2. Веза између циљева и садржаја студијског програма

Документ који дефинише образовне циљеве студијског програма, као и опште и специфичне компетенције, усвојен на нивоу Универзитета, је [Упутство за израду и побољшање студијских програма](#). Садржај студијског програма у потпуности одговара циљевима студијског програма. Образовни циљеви и исходи учења су јасно дефинисани у документу [Наставни план и програм првог циклуса студија](#), а у складу са ESG стандардом 1.2. – Израда и одобравање програма.

Документ који садржи критеријуме вредновања остваривања исхода учења донесен је на нивоу Универзитета - [Упутство за израду и побољшање студијских програма](#) и усклађен је са стандардом ESG 2.5. - Критеријуми за исходе. Излазне компетенције студената су обухваћене садржајима у оквиру наставних планова и програма (силабуси предмета) - [Наставни план и програм првог циклуса студија](#), а у складу са ESG стандардом 1.2. – Израда и одобравање програма.

1.3. Наставни план и програми

Од 2013. године настава се изводи по новом Наставном плану и програму, који је предмет овог Самоевалуационог извјештаја. Актуелни [Наставни план и програм](#) је структуриран тако да прогресивно води студенте кроз дисциплину.

Прва година студија

Предмет	Број	ПРЕДМЕТ	часова седмично		Терен сати	ЕЦТС
Статус			П	В		
I СЕМЕСТАР						
ОБАВЕЗНИ	1	Ботаника I	3	3	0	6
	2	Математика	3	3	0	6
	3	Шумарска еоклиматологија	2	2	0	4
	4	Петрографија са геологијом	2	2	0	4
	5	Хемија	3	3	0	6
ИЗБОРНИ	6a	Латински језик	2	2	0	4
	6b	Енглески језик				
	6c	Техничко цртање				
	6d	Увод у токсикологију				
	6e	Информатика и ГИС у шумарству				
УКУПНО			15	15	0	30
II СЕМЕСТАР						
ОБАВЕЗНИ	1	Ботаника II	3	3	8	6
	2	Шума и животна средина	2	2	8	4
	3	Геодезија и картографија	2	2	8	4
	4	Физиологија биљака	2	2	0	4
	5	Дендрологија	3	3	32	8
ИЗБОРНИ	6a	Техничка механика	2	2		4
	6b	Исхрана биљака				
	6c	Корови у шумарству				
	6d	Социологија				
УКУПНО			14	14	56	30

Друга година студија

Предмет	Број	ПРЕДМЕТ	часова седмично		Терен сати	ЕЦТС
Статус			П	В		
III СЕМЕСТАР						
ОБАВЕЗНИ	1	Шумарска биометрика	2	3	0	5
	2	Педологија	2	2	8	5
	3	Генетика са оплемењивањем биљака	3	3	0	6
	4	Производи шума	2	2	8	5
	5	Механизација у шумарству	2	2	8	5
ИЗБОРНИ	6a	Екологија шума	2	2	0	4
	6b	Дендрохронологија				
	6c	Производи шума анималног поријекла				
УКУПНО			13	14	24	30
IV СЕМЕСТАР						
ОБАВЕЗНИ	1	Шумски генетички ресурси	2	2	0	4
	2	Фитоценологија	3	4	16	8
	3	Шумска земљишта	2	2	8	4
	4	Шумске комуникације	2	3	24	6
	5	Анатомија и својства дрвета	2	2	0	4
ИЗБОРНИ	6a	Биодиверзитет шума	2	2	0	4
	6b	Шумске мелиорације				
	6c	Екологија дивљачи				
УКУПНО			13	15	48	30

Трећа година студија

Предмет	Број	ПРЕДМЕТ	часова седмично		Терен сати	ЕЦТС
Статус			П	В		
V СЕМЕСТАР						
ОБАВЕЗНИ	1	Искоришћавање шума I	3	2	0	5
	2	Дендрометрија	2	2	16	5
	3	Еколошке основе гајења шума	3	2	8	5
	4	Шумска фитопатологија	3	3	8	6
	5	Шумско сјеменарство и расадничарство	3	2	8	5
ИЗБОРНИ	6a	Заштита природе	2	2	0	4
	6b	Мониторинг здравственог стања шума				
	6c	Ергономија у шумарству				
УКУПНО			16	13	40	30
VI СЕМЕСТАР						
ОБАВЕЗНИ	1	Типологија шума	2	2	8	4
	2	Искоришћавање шума II	2	2	24	5
	3	Инвентура шума	2	2	24	5
	4	Шумарска ентомологија	3	3	16	6
	5	Гајење шума I	3	3	16	6
ИЗБОРНИ	6a	Основе биотехнологије у шумарству	2	2	0	4
	6b	Заштита дрвета				
	6c	Основи прераде дрвета				
УКУПНО			14	14	88	30

Четврта година студија

Предмет	Број	ПРЕДМЕТ	часова седмично		Терен сати	ЕЦТС
			П	В		
VII СЕМЕСТАР						
ОБАВЕЗНИ	1	Уређивање шума I	3	3	0	6
	2	Прираст шума	3	3	0	6
	3	Ловство	2	2	8	5
	4	Економика предузећа у шумарству	2	2	0	4
	5	Трговина дрветом	2	2	8	5
ИЗБОРНИ	6a	Деградација земљишта	2	2	0	4
	6b	Гајење шума посебне намјене				
	6c	Основи маркетинга у шумарству				
УКУПНО			14	14	16	30
VIII СЕМЕСТАР						
ОБАВЕЗНИ	1	Уређивање шума II	3	2	32	7
	2	Политика и организација у шумарству	2	2	8	4
	3	Оснивање шума и плантажа	2	2	8	4
	4	Заштита шума	2	2	16	5
	5	Завршни рад			30	6
ИЗБОРНИ	6a	Системи антиерозионог пошумљавања	2	2		4
	6b	Континуитет продукције шума				
	6c	Предузетништво у шумарству				
УКУПНО			11	10	94	30

У претходним табелама се може видјети да постоје обавезни изборни предмети. Изборни предмети су обојени различитим бојама и свака од боја представља по једно усмјерење, како слиједи.

Усмјерења при избору изборних предмета су:

Силвиоекологија и оснивање шума

Гајење, заштита и планирање газдовања шумама

Коришћење, организација и економика шумарства и ловство

Завршни рад: Завршни рад се ради из предмета по избору студента у форми стручног (завршног) рада и брани се пред трочланом комисијом. За успјешно одбрањен завршни рад додјељују се ЕCTSбодови и јединствена оцјена од 5 (пет) до 10 (десет), сходно члану 58. Правила студирања на I и II циклусу студија Универзитета у Бањој Луци. Коначна оцјена из завршног испита улази у просјек оцјена положених испита.

Разврставање предмета по Ужим научним областима према Одлуци Сената Универзитета у Бања Луци о матичности факултета (Број 05-5449-LVII-10.1/11) од 22. 12. 2011. године.

Научно поље: Шумарство	ПРЕДМЕТИ	
Ужа научна област	Први циклус	Други циклус Шумарство
Коришћење шумских ресурса	Производи шума Механизација у шумарству Шумске комуникације Анатомија и својства дрвета Искоришћавање шума I Искоришћавање шума II Производи шума анималног поријекла Ергономија у шумарству Основи прераде дрвета	Технологије искоришћавања шума Отварање шума Сакупљање и прерада недрвних производа у шумарству Употреба дрвета и биомасе Аграрно шумарство
Силвиекологија	Шумарска еоклиматологија Шума и животна средина Физиологија биљака Дендрологија Педологија Фитоценологија Шумска земљишта Типологија шума Екологија шума Биодиверзитет шума Заштита природе Деградација земљишта	Синдинамика шумских фитоценоза Општекорисне функције шума Картирање шумске вегетације Шума и климатске промјене
Ловство	Ловство Екологија дивљачи	Узгој дивљачи

Шумарска генетика и оснивање шума Шумарска генетика и биљна производња у шумарству	Генетика са оплемењивањем биљака Шумски генетички ресурси Шумско сјеменарство и расадничарство Оснивање шума и плантажа Основе биотехнологије у шумарству Системи антиерозионог пошумљавања	Управљање шумским генетичким ресурсима Плантажно шумарство
Економика и организација у шумарству	Економика предузећа у шумарству Трговина дрветом Политика и организација у шумарству Основи маркетинга у шумарству Предузетништво у шумарству	Друштвено одговорно пословање у шумарству Менаџмент и организација предузећа у шумарству Маркетинг у шумарству Економика шумарства
Интегрална заштита шумских екосистема	Шумска фитопатологија Шумарска ентомологија Заштита шума Корови у шумарству Мониторинг здравственог стања шума Заштита дрвета	Интегрална заштита шума Фитофармација
Гајење шума	Еколошке основе гајења шума Гајење шума I Шумске мелиорације Гајење шума посебне намјене	Планирање узгојних мјера у газдовању шумама Пројектовање шумско узгојних радова
Планирање газдовања шумама	Шумарска биометрика Дендрометрија Инвентура шума Уређивање шума I Прираст шума Уређивање шума II Дендрохронологија Континуитет продукције шума	Методе истраживања у шумарству Модели раста шума Интегрално планирање газдовања шумама

Списак предмета првог циклуса чија је матичност на другим факултетима

Предмет	Ужа научна област
Ботаника I	ПМФ / Ботаника
Математика	ПМФ / Математичка анализа и примјене
Петрографија са геологијом	РДФ / Инжењерска геологија и геофизика
Хемија	ПМФ / Органска хемија
Ботаника II	ПМФ / Ботаника
Геодезија и картографија	АГФ / Геодетска мјерења
Латински језик	ФЛЛ / Класична филологија
Енглески језик	ФЛЛ / Англистика
Техничко цртање	МФ / Машинске конструкције
Увод у токсикологију	ПМФ / Органска хемија
Информатика и ГИС у шумарству	ПМФ / Информационе науке
Техничка механика	МФ / Техничке механике у машинству
Исхрана биљака и Физиологија биљака	ПЉФ / Исхрана и физиологија биљака
Социологија	ПРФ / Теоријска социологија

1.3.1. Усклађеност професионалних и академских захтјева

Студијски програм Шумарство нуди студентима актуелна научна, односно стручна сазнања из области шумарства.

Финални производ Шумарског факултета у Бањој Луци је инжењер шумарства. Наши дипломци најчешће раде у ЈП “Шуме Републике Српске”. Шумарски факултет у Бањој Луци не добија званичну повратну информацију од ових институција о квалитету рада наших дипломаца. Ове информације су нама веома важне, а ти резултати су неопходни за евалуацију рада на факултету.

1.3.2. Усклађеност наставног плана и програма

Као што је већ представљено на почетку овог дијела, Наставни план и програм је кохезиван у смислу покривености садржаја. Постоји јасна секвенцијална структура и студенти се упознају са њеном намјеном на почетку студија.

На нивоу студијског програма и у оквиру појединих усмјерења обезбјеђен је одговарајући проценат изборности, што основним академским студијама даје неопходну флексибилност. Укупно постоји 39 обавезних предмета, а студенти бирају 8 изборних предмета од укупно 24 понуђених, и завршни рад. То чину укупну изборност од 23%. У НПП-у су заступљени и општи и профилни предмети који студенту дају стручне компетенције из области шумарства.

1.3.3. Оптерећење

Студирање на Факултету се остварује у складу са [Правилима студирања на I и II циклусу студија](#), заснованим на европском систему преноса и акумулирања бодова ECTS, који је уведен академске 2007/2008. године. Бодовна вриједност сваког предмета је описана у [Наставном плану и програму](#), а доступна је свим заинтересованим странама на [веб сајту Факултета](#).

Број кредита за конкретан предмет одређен је на бази студентског оптерећења, степена оспособљености и стечених вјештина после успешно савладаног програмског садржаја, као и на основу броја контакт часова (предавања, вјежбе). Укупан број бодова додијељених квалификацији распоређен је на поједине предмете пропорционално њиховом учешћу у укупном оптерећењу потребном да се постигну планирани исходи учења. Бодови су додијељени за укупно вријеме потребно да се постигну планирани исходи учења, а оно се састоји од:

- броја сати контакт наставе,
- времена потребног за припрему за наставу и израду наставних задатака (припрема и сређивање грађе с наставе, вјежби или с праксе; писање есеја, израда пројеката и семинарских радова; прикупљање и проучавање додатне грађе; практичан рад изван часова у наставном плану, итд.),
- припрема испита и излазак на испит.

У Републици Српској принцип годишњег оптерећења студента од 60 ECTS бодова у оквиру 40-часовне радне седмице законска је одредба [члан 38. Закона о високом образовању Републике Српске] и подударна је са европским прописима у овој области. Полазећи од академских календара Универзитета у Бањој Луци (годишње оптерећење сведено на академску годину студија), може се узети да у току академске године студенти имају 45 радних седмица (по 15 у два семестра и 15 за припреме и испите) и оптерећење од 40 сати седмично. У том случају добије се укупно 1800 радних сати рада студента током једне академске године. С обиром на то да једна школска година носи 60 бодова, произлази да један бод одговара

приближно 30 радних сати. На тај начин може се поставити пропорција: $X : 60 \text{ бодова} = Y : 1800 \text{ сати}$.

Примјер за 1 бод: $Y = 1800 \text{ сати у школској години} \times 1 \text{ бод} / 60 \text{ бодова у години} = 30 \text{ радних сати}$. Тако предмет који носи 5 ECTS бодова подразумејева 150 сати рада заједно са наставом. Претпоставимо да је фонд сати наставе на том предмету $2П + 2В = 4 \text{ сата}$. То би на 15 седмица, колико траје настава у семестру, студенту одузело 60 сати. За самостални рад и спремање испита остало би му на располагању 90 сати или нешто преко двије седмице. Ту се убраја и вријеме које је студент провео у раду на том предмету у периоду трајања наставе. Ако просјечан студент може да савлада такав предмет за 90 сати рада (укључујући и учење у току наставе), онда је број бодова добро додијељен.

1.3.4. Повезаност између процеса учења организације и садржаја наставног плана и програма

И прије увођења Болоњског система школовања, студијски програм је карактерисала употреба различитих начина учења. Поред предавања, сваки предмет има обавезне вјежбе, на којима студенти, у мањим групама, учествују у практичном раду и групним дискусијама. На појединим предметима, студенти самостално или у групама раде студије случаја, израђују елаборате, пројекте и сл. Такође студенти из многих профилних предмета имају теренску наставу (број сати се види у претходним табелама) коју организују углавном уз помоћ Јавног предузећа шумарства „Шуме Републике Српске“ а.д. Соколац а једним дијелом и уз помоћ приватних предузећа која се баве пословима везаним за шумарство. На теренским наставама студенти имају могућност да виде и да учествују у многим пословима које изучавају у склопу предмета, и то им омогућује да уједине теоријско и практично знање. На тај начин с једне стране лакше савладају градиво, а с друге стране буду боље припремљени за укључивање у радни процес након школовања.

Литература која се користи за изучавање предмета је најчешће савремена и доступна студентима у Скриптарници факултета или Библиотеци, а сви материјали (презентације, задаци, вјежбе и сл.) и попис литературе доступни су на сајту Факултета.

1.3.5. Завршни рад

Сврха израде завршног рада је да студент покаже способност самосталног приступа у обради проблема из подручја посебних, заједничких и општих садржаја струке за коју се оспособљавао током студија на Факултету, служећи се при томе литературом, теоријским или емпиријским истраживањима, стручном праксом и основама методологије предметне дисциплине. Завршни рад се ради у складу с Правилима студирања на I и II циклусу студија, а писаће се из предмета по избору студента у форми стручног (завршног) рада и браниће се пред трочланом

комисијом. За успјешно одбрањен завршни рад додјељиваће се ECTS бодови и бројчана оцјена од 5 (пет) до 10 (десет), како је то регулисано чланом 58. Правила студирања на I и II циклусу студија. Оцјена из завршног рада рачунаће се у просјечну оцјену.

На основу одредаба чланова 56–62. [Правила студирања на I и II циклусу студија](#) и члана 52. [Статута Универзитета у Бањој Луци](#), те [Правилника о завршном раду](#) на Шумарском факултету Универзитета у Бањој Луци, поступци пријаве и одбране завршног рада на I циклусу студија описани су сљедећим корацима:

- Студент може поднијети пријаву теме завршног рада када оствари најмање 150 ECTS бодова (студије у трајању од три академске године) односно 210 ECTS бодова (студије у трајању од четири академске године) и испуни друге обавезе прописане студијским програмом;
- Пријава се предаје на протокол Факултета у три примјерка. Један примјерак пријаве остаје у Студентској служби у досијеу студента, а остала два припадају ментору и кандидату;
- На приједлог ментора декан именује комисију за одбрану завршног рада. Комисију чине ментор, предсједник и један члан.
- Студент је дужан да изради и одбрани завршни рад најкасније у року од годину дана од дана предаје пријаве теме завршног рада;
- Изузетно, декан, на приједлог продекана за наставу, може из оправданих разлога, на писмени захтјев студента, продужити рок за одбрану завршног рада најдуже за шест мјесеци;
- Студент израђује завршни рад и доставља ментору на преглед један примјерак неукориченог рада (спирално увезаног);
- Ментор је дужан у року од 15 дана извршити преглед рада и указати студенту на евентуалне недостатке рада;
- Када студент у сарадњи са ментором изради коначну верзију завршног рада, предаје на протокол Факултета четири штампана, тврдо укоричена примјерка и један примјерак електронске верзије у ПДФ формату;
- Ментор пише оцјену урађеног завршног рада на обрасцу за оцјену завршног рада;
- Студент може бранити завршни рад након што положи испите из свих наставних предмета и испуни друге обавезе утврђене студијским програмом;
- Одбрана завршног рада је усмена и јавна;
- Ментор у договору с члановима комисије и кандидатом одређује термин одбране завршног рада,
- Обавјештење о одбрани завршног рада мора бити објављено на Огласној плочи и веб – страници факултета, најмање пет дана прије одбране;

- Обавјештење о одбрани садржи: име и презиме кандидата, термин одбране и информацију да се рад налази на увиду јавности у студентској служби Факултета.
- Одбрана завршног рада састоји се од усменог излагања резултата рада и образложења издвојених закључака, као и одговора на питања чланова комисије у вези рада.
- На одбрани завршног рада води се Записник у који се уносе сви битни елементи везани за поступак одбране;
- Предсједник комисије започиње поступак одбране саопштавањем података о кандидату, именованој комисији за одбрану завршног рада и оцјени рада;
- Предсједник комисије затим позива кандидата да усмено изложи завршни рад у трајању од 15 - 20 минута;
- Послије излагања кандидата, чланови комисије имају право поставити по два питања из материје завршног рада;
- Након одговора на постављена питања, комисија се повлачи на вијећање и доношење одлуке о оцјени одбране завршног рада;
- Одлука се доноси већином гласова чланова комисије, а исту саопштава предсједник комисије;
- Уколико је одлука комисије позитивна, предсједник констатује да је кандидат успјешно одбранио завршни рад и стекао право на одговарајуће академско звање.
- Пријаву о положеном испиту (завршном раду) потписују чланови комисије, а ментор уписује оцјену у индекс студента;
- Неуспјешна одбрана завршног рада оцјењује се оцјеном 5(није положено).

2. Људски ресурси

2.1. Квалитет наставног особља

Наставно академско особље на Шумарском факултету се састоји од стално запослених наставника и сарадника, наставника и сарадника са других организационих јединица Универзитета у Бањој Луци и спољних наставника.

Одговорни наставници и сарадници се одређују одлуком о покривености наставе, тј. документом [Листа одговорних наставника и сарадника за I циклус студија](#) за академску годину, на сједници Наставно-научног вијећа прије почетка сваке академске године. Након добијене потврде Сената Универзитета, коначна Листа одговорних наставника и сарадника ступа на снагу. Сваки ангажовани наставник и сарадник мора да има извршен избор у звање у складу са [Законом о високом образовању РС](#), [Статутом Универзитета](#) и [Правилником о поступку и условима избора академског особља Универзитета у Бањој Луци](#).

Данас, Шумарски факултет на студијама I циклуса има 73,88% покривеност наставе властитим наставним и сарадничким особљем у сталном радном односу на Шумарском факултет, 15,46% наставним особљем са других организационих јединица Универзитета у Бањој Луци, а 10,66% покрива наставно особље са других Универзитета (Универзитет у Београду и Универзитет у Љубљани).

2.2. Структура запослених

У академској 2016/2017. години, наставу на студију I циклуса изводило је 48 наставника и сарадника, од тога: 16 редовних професора, 12 ванредних професора, 8 доцената, 10 виших асистената и 1 асистент. Од овог броја, тј. од 48 наставника и сарадника, у сталном радном односу је 40 (22 запослена наставника и сарадника Универзитета са Шумарског факултета и 18 запослених наставника и сарадника са осталих организационих јединица Универзитета) и 8 гостујућих професора са Шумарских факултета из окружења. Покривеност властитим наставним особљем у пуном радном односу на I циклусу додипломских академских студија је 73,88%.

[У наредним табелама наведена су имена свих наставника и сарадника који су ангажовани на Шумарском факултет.](#)

Табела 1. Листа наставника и сарадника Шумарског факултета у пуном радном односу

Рб	Име и презиме	Звање	Ужа научна област
1	Др Зоран Говедар	редовни професор	Гајење шума
2	Др Милан Матаруга	редовни професор	Шумарска генетика и оснивање шума
3	Др Зоран Маунага	редовни професор	Планирање газдовања шумама
4	Др Мира Милић	редовни професор	Инжињерска геологија и геофизика
5	Др Родољуб Ољача	редовни професор	Исхрана биљака
6	Др Нада Шуматић	редовни професор	
7	Др Љиљана Дошеновић	ванредни професор	Урбано шумарство
			Хортикултура
8	Др Војислав Дукић	ванредни професор	Планирање газдовања шумама
9	Др Жељка Марјановић-Балабан	ванредни професор	Органска хемија
10	Др Зоран Станивуковић	ванредни професор	Интегрална заштита шумских екосистема
11	Др Југослав Брујић	доцент	Силвиекологија
12	Др Маријана Каповић – Соломун	доцент	Силвиекологија
13	Др Дане Марчета	доцент	Коришћење шумских ресурса
14	Др Владимир Ступар	доцент	Силвиекологија
15	Др Драган Чомић	доцент	Економика и организација у шумарству
16	Мр Вања Даничић	виши асистент	Шумарска генетика и оснивање шума
17	Мр Бране Злокапа	виши асистент	Планирање газдовања шумама
18	Мр Владимир Петковић	виши асистент	Коришћење шумских ресурса
19	Мр Данијела Петровић	виши асистент	Коришћење шумских ресурса
20	Мр Зорана Хркић - Илић	виши асистент	Ботаника
			Физиологија биљака
21	Мр Бранислав Цвјетковић	виши асистент	Шумарска генетика и биљна производња у шумарству
22	Свјетлана Ћоралић	асистент	Силвиекологија

Табела 2. Листа наставника и сарадника у пуном радном односу са других организационих јединица Универзитета у Бањој Луци

РБ	Име и презиме	Звање	Ужа научна област
1.	Др Душко Вејновић (ВШУП)	редовни професор	Теоријска социологија
2.	Др Гордана Лакић - Глобочки (МФ)	редовни професор	Производно машинство
3.	Др Перица Мацура (ЕФ)	редовни професор	Маркетинг
4.	Др Слађана Мирјанић (ПМФ)	редовни професор	Међународно право
5.	Др Живко Бабић (МФ)	ванредни професор	Машинске конструкције
6.	Др Душанка Бундало (ФЗФ)	ванредни професор	Рачунарске науке
7.	Др Валентина Голубовић - Бугарски (МФ)	ванредни професор	Примјењена механика
8.	Др Зоран Лукић (ЕФ)	ванредни професор	Менаџмент
9.	Др Саша Петковић (ЕФ)	ванредни професор	Предузетничка економија
10.	Др Слободанка Пртија (ФЗФ)	ванредни професор	Класична филологија
11.	Др Стево Боројевић (МФ)	доцент	Производно машинство
12.	Др Сандра Косић - Јеремић (АГГФ)	доцент	Геометрија облика
13.	Др Драгутин Матаругић (ПЉФ)	доцент	Ловство
14.	Дејан Милиновић, ма (ФЛФ)	виши асистент	Специфични језици - енглески језик
15.	Мр Бранислав Средановић (МФ)	виши асистент	Конвенционалне технологије
16.	Сања Шеховац (ПМФ)	виши асистент	Неорганска и нуклеарна хемија
17.	Мр Јован Шкундрић (МФ)	виши асистент	Хидро и термоенергетика
18.	Борис Петковић, ма (ПМФ)	асистент	Математичка анализа и примјене

Табела 3. Листа гостујућих професора

РБ	Име и презиме	Звање	Ужа научна област
1.	Др Бранко Главоњић (ШФ БГ)	редовни професор	Трговина дрветом и економика прераде дрвета
2.	Др Дамјан Пантић (ШФ БГ)	редовни професор	Планирање газдовања шумама
3.	Др Драган Караџић (ШФ БГ)	редовни професор	Шумска
4.	Др Здравко Поповић (ШФ БГ)	редовни професор	Примарна прерада дрвета
5.	Др Игор Поточник (БТЉ)	редовни професор	
6.	Др Милан Медаревић (ШФ БГ)	редовни професор	Планирање газдовања шумама
7.	Др Драган Гачић (ШФ БГ)	ванредни професор	
8.	Др Јелена Гучевић (ГФ БГ)	ванредни професор	Премај и уређење земљишне територије

Табела 4. Број академског особља у 2016/2017. години

Број академског особља	редовни професор	ванредни професор	доцент	виши асистент	асистент
Стално запослени	6	4	5	6	1
Стално запослени са других организационих јединица Универзитета у Бањој Луци	4	6	3	4	1
Гостујући професори	6	2			

Табела 5. Старосна структура академског особља у академској 2016/2017. години

	20-29	30-39	40-49	50-59	>60
ШФБЛ	0	9	6	3	4
УНИБЛ	2	3	5	5	3
Гостујући	0	0	2	4	2
n	2	12	13	12	9
%	4,17%	25,00%	27,08%	25,00%	18,75%

2.2.1. Усавршавање наставног особља

Шумарски факултет активно ради на плану стручног и научног усавршавања свог наставног особља. Наставно-научно вијеће и декан Факултета пружају подршку запосленом наставном особљу приликом конкурсисања код Министарства науке и технологије за суфинансирање одласака на научне скупове у земљи и иностранству. Такође, Шумарски факултет у великом броју случајева покрива трошкове одласка на конференције запослених наставника и сарадника.

Факултет нема званичне годишње планове посјете академског особља конференцијама, симпозијумима и сл., али се на нивоу катедре одлучује о посјети поменутим догађајима из те области. Требало би формирати Фонд за научне скупове у земљи и иностранству из чијег портфолија би се финансијски подржавало учешће наших наставника и сарадника на научним и стручним конференцијама.

2.2.2. Избор и напредовање наставног особља

Шумарски факултет Универзитета у Бањој Луци води рачуна о изборима у звања и напредовању наставног особља. Избори се обављају у складу са одредбама Закона о високом образовању Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 73/10), одредбама [Правилника о поступку и условима избора наставника и сарадника на Универзитету у Бањој Луци](#), [Измјенама Правилника о поступку и условима избора наставника и сарадника на Универзитету у Бањој Луци](#), [Правилник о измјени Правилника о поступку и условима избора наставника и сарадника на Универзитету у Бањој Луци](#), [Правилником о условима и поступку додјеливања звања professor emeritus Универзитета у Бањој Луци](#), [Измјенама и допунама Правилника о условима и поступку додјеливања звања и правима professora emeritusa](#), [Измјенама и допунама Правилника о условима и поступку додјеливања звања и правима professora emeritusa](#), као и у складу са ESG стандардом 1.5. – Наставно особље.

Наставно-научно вијеће на приједлог катедри доноси приједлог за покретање процедуре за избор/реизбор. Чланови комисије за избор у звање су компетентни научни радници са Универзитета у Бањој Луци и других државних универзитета из Републике Српске, БиХ и окружења који имају избор у научно поље или ужу научну област у којима пријављени кандидати конкуришу за избор у звање.

Установа има успостављене јасне, праведне и транспарентне процедуре и критеријуме усаглашене са законским захтјевима за запошљавање наставника и ESG стандардом 1.5. – Наставно особље, што доказује примјер конкурсне документације за избор у више звање:

1. Одлука о утврђивању приједлога за расписивање конкурса
2. [Конкурс](#)

3. Одлука о именовању комисије за избор у звање наставника
4. Одлука о утврђивању приједлога за избор у звање наставника и Извјештај о пријављеним кандидатима за избор наставника и сарадника у звање
5. [Одлука Сената о избору у звање](#)

Установа прати документацију о избору и напредовању наставника која доказује испуњавање услова као што су:

- Научни и стручни радови наставника који упућују на научну област за коју се бира и предмете за које је наставник одговоран.
Библиографија
- Извјештај Комисије која је проводила процес избора у коме се препознаје научна област и компетенције чланова Комисије
Извјештај о избору
- Одлука надлежног органа установе о избору наставника која одговара извјештају и приједлога Комисије.
Одлука о избору
- Биографија наставника у којој се препознају компетенције у подручју подучавања.
Биографија

Наставници и сарадници су дужни да редовно ажурирају своју [библиографију на универзитетском сајту](#) преко Информационог система Универзитета у Бањој Луци ФИС, што је један од предуслова за избор у виша звања.

Табела 6. Број обављених избора у научна и умјетничко- наставна звања

Број обављених избора у научна и умјетничко наставна звања:	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Σ
Редовни професор			1			2	1	1		1			1	7
Ванредни професор	1			1	1		1		1	2		1		8
Доцент		1	1	1	1	1	1		1	1	2		2	12
Виши асистент		2	2	1	3	6	3	2		1	2	2	2	26
Асистент		3	3		1					1				8
Укупан број објављених избора:	1	6	7	3	6	9	6	3	2	6	4	3	5	61

2.2.3. Управљање људским потенцијалима

Планирање развоја људских ресурса и нових запошљавања је у надлежности Универзитета. Политика управљања људским ресурсима није до сада постојала на нивоу Универзитета, али представља дио приједлога Стратегије УНИБЛ за период 2017 – 2025. године. У току је процес формирања јединственог информационог система на нивоу Универзитета, у оквиру којег би требало формирати јединствену базу података наставничког и сарадничког особља на нивоу Универзитета с циљем боље координације и равномјерне оптерећености наставничког и сарадничког особља на свим организационим јединицама.

Шумарски факултет има листу наставника и сарадника и она се ажурира редовно. За праћење људских потенцијала задужен је продекан за наставу. Листу одговорних наставника и сарадника на I и II циклусу студија за оба семестра наредне академске године, на касније до јула мјесеца прије почетка зимског семестра, Наставно-научном вијећу предлаже продекан за наставу. Након усвајања Листе одговорних наставника, коначну потврду даје Сенат Универзитета. Оптерећеност академског особља се врши у складу са [Правилником о стандардима и нормативима за финансирање јавних високошколских установа](#) (број: 07.05/020-1399/14, од 17.09.2014. године) и према потребама наставног процеса.

Управа Шумарског факултета посредством катедри континуирано прати рад и процес напредовања академског особља. Вијеће факултета на приједлог катедре доноси приједлоге одлука за покретање конкурсне процедуре за напредовање академског особља, као и запошљавање најбољих дипломираних студената на мјестима сарадника. Даљу одлуку о томе доноси Сенат Универзитета у Бањој Луци.

Унутрашња организација Универзитета у Бањој Луци и систематизација радних мјеста са описом послова који се обављају, посебним условима које запослени треба да испуњавају за обављање послова на радном мјесту, бројем извршилаца, као и друга питања од значаја за рад и функционисање Универзитета дефинисани су у [Правилнику о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста на Универзитету у Бањој Луци](#) и [Измјенама Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста на Универзитету у Бањој Луци](#)

2.2.4. Наставно особље/студенти рацио

У академској 2016/2017. години, на првом циклусу студија студира 335 студената и 20 студената је уписано у прву годину II циклуса, што је укупно 355 студената. Истовремено, наставу на првом циклусу студија изводи 48 наставника и сарадника, што износи 6.98 студената по члану наставног особља.

Табела 7. Број студената Шумарског факултета по школским годинама

Број студената	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
Број студената по старом НПП:	496	507	410	311	284	202	157	83	60	42	30	26
Број студената 180 ECTS:			105	219	287	338	385	402	311	207	152	123
Број студената 240 ECTS:									93	143	190	186
Укупан број студената I циклуса:	496	507	515	530	571	540	542	485	464	392	372	335
Број студената II циклуса - 60 ECTS:						49	31	13	3	1	6	8
Број студената II циклуса 120							3	6	6	12	16	12
Број студената III циклуса (доктораната):												
УКУПАН БРОЈ СТУДЕНАТА:	496	507	515	530	571	589	576	504	473	405	394	355
Број дипломаца Стари НПП	39	32	33	40	64	47	55	38	20	9	12	5
Број дипломаца 180 ECTS							8	14	24	41	28	25
Магистрирало		1		1			1			2		
Мастер								1	1	3	4	1
Докторирало			1			1						

2.2.5. Административно и помоћно особље

Шумарски факултет запошљава 12 административних и 6 помоћних радника.

Административно особље распоређено је у следеће службе:

- Секретаријата
- Стручни сарадници
- Студентска служба
- Библиотека

На Универзитету у Бањој Луци први пут је уведен програм приправничког стажирања у трајању од годину дана за најбоље студенте генерације нашег Универзитета. Од јануара 2017. године, на Шумарском факултету Универзитета у Бањој Луци запослен је приправник Милан Стојановић, диплинж, који је био студент генерације у академској 2015/2016. години.

Обука административног особља се проводи увиду похађања семинара, учешћа на пројектима и сл. Факултет нема развијену процедуру за евалуацију рада и напредовање административног особља. Врши се редовна анализа квалификационе и старосне структуре особља, за коју је задужен Секретар Факултета.

2.2.6. Наставни процес и методе едукације

Поступци реализације наставног програма се планирају и анализирају на нивоу:

- Установе
- Организационе јединице
- Појединог наставника

Поред извођења наставе као централног процеса, наставни процес подразумијева планирање, организовање и контролу извођења наставе. Сви процеси везани за наставни процес, оквирно су регулисани [Правилима студирања на I и II циклусу студија](#), [Измјенама Правила студирања на I и II циклусу студија](#), и [наставним планом и програмом](#). У њему су објављене детаљне информације о садржају предмета, циљевима и исходима учења, методама наставе и вјежби, списак обавезне литературе, као и облици провјере знања и оцјењивања.

Настава и вјежбе се изводе као комбинација предавања, вјежби, теренске наставе и презентација семинарских радова.

Извођење наставе врше наставници и сарадници, а одвија се кроз предавања, вјежбе, консултације и онлајн консултације. У процес извођења наставе активно се укључују и студенти кроз семинарску наставу и свакодневне дискусије на предавањима и вјежбама. Иако у извођењу наставе директно учествују студенти, наставници и сарадници, сви остали органи и службе на Факултету и Универзитету су у функцији стварања претпоставки за што успјешнију реализацију овог процеса – првенствено кроз планирање, организовање и контролу процеса извођења наставе.

[Декан, продекан за наставу и продекан за научно-истраживачки рад](#) врше активности планирања, организовања и контроле процеса извођења наставе, а [студентска служба](#) у сарадњи са [стручним сарадницима за наставу](#) води евиденцију о свим активностима које су везане за процес извођења наставе.

Сенат Универзитета посебном одлуком утврђује календар наставних обавеза у сваком семестру усвајајући [Академски календар](#). Наставно-научно вијеће, на приједлог продекана за наставу прије почетка академске године усваја Листу одговорних наставника на I и II циклусу студија за зимски и љетни семестар, којим се одређују одговорни наставници и сарадници за процес извођења наставе по предметима. Коначну листу одговорних наставника и сарадника потврђује или уз одређене измјене усваја Сенат Универзитета.

[Продекан за наставу у сарадњи са стручним сарадницима за наставу објављује на почетку семестра распоред наставе](#) и термине [испита](#) за све испитне рокове који

су прописани [Законом о високом образовању](#), на веб страници Факултета и Огласној табли Факултета. Распоред предавања садржи мјесто и вријеме извођења предавања и вјежби, а распоред полагања колоквијума и завршног испита мјесто и вријеме извођења колоквијума, односно завршног испита.

2.2.7. Истраживање и научно-истраживачки рад

У документу [Систем квалитета](#) у првом дијелу документа под називом [Стратегија осигурања квалитета Универзитета у Бањој Луци](#) се одражава и појашњава однос истраживачког рада, учења и подучавања узимајући у обзир институционални и домаћи контекст функционисања установе. *Систем квалитета* је такође у складу са новим ESG стандардима као и са Стратешким циљевима односно стратегијом универзитета која није још званична (радни приједлог стратегије Универзитета у Бањој Луци у периоду 2017 – 2025 је у фази расправе по ННВ факултета). Постоји Приједлог правилника о научно-истраживачком раду и Програм рада НИР-а на УНИБЛ у 2016. години и преглед реализације истог.

Научно-истраживачка дјелатност на Шумарском факултету одвија се кроз неколико сегмената: [међународном и међууниверзитетском сарадњом](#), индивидуалним радом и усавршавањем наставника и сарадника, организовањем семинара и другим активностима.

У оквиру научно-истраживачког рада, Факултет успјешно сарађује са универзитетима и институтима из БиХ, Србије, Словеније и других земаља из окружења и Европе.

а) Међународна и међууниверзитетска сарадња

У претходном периоду настављена је раније успостављена сарадња са универзитетима и институтима из БиХ, Србије, Словеније, Хрватске и Македоније. Из ширег окружења настављена је или успостављена сарадња са универзитетима и институтима из: Италије, Аустрије, Мађарске, Румуније, Чешке, Бугарске, Пољске, Њемачке, Шпаније, Русије, Украјине, Бјелорусије и Сједињених Америчких Држава (САД).

б) Индивидуални рад наставника и сарадника

Наставници и сарадници Факултета, поред извођења наставног процеса, имају обавезу рада на научно-истраживачком плану, тако да су објавили велики број научних и стручних радова у разним домаћим и иностраним часописима, на домаћим и иностраним конгресима, симпозијумима, савјетовањима, конференцијама и др.

Наставници и сарадници су дужни да редовно ажурирају своју библиографију на универзитетском сајту преко Информационог система Универзитета у Бањој Луци ФИС, што је један од предуслова за избор у виша звања (примјер [др Дана Марчета, доц.](#))

в) Усавршавање наставника и сарадника

У оквиру научно-истраживачког рада, Факултет успјешно сарађује са универзитетима и институтима из Босне и Херцеговине, Србије, Словеније, Хрватске, Њемачке и осталих земаља Европе. С обзиром да одређени сегменти научно-истраживачке дјелатности Шумарског факултета нису уређени правилницима, обим и квалитет цјелокупног истраживачког рада наставника и сарадника не прати се систематски.

Осим тога, у току је и реализација пројекта израде јединствене базе цитираности научних истраживача у Републици Српској који се проводи у сарадњи Министарства науке и технологије и Академије наука и умјетности Републике Српске. Цитатна анализа користиће се као релевантна информација у процесу евалуације научних радника.

Цјелокупно наставно особље има подршку Шумарског факултета да конкурише за пројекте које финансира Министарство науке и технологије и Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске, као и на међународне научно-истраживачке пројекте.

Велики искорак у побољшању научно-истраживачког рада, било би формирање Научно-истраживачког фонда на нивоу Универзитета и Факултета намијењеног за финансирање и суфинансирање учествовања наставника и сарадника с радовима на конференцијама од међународног значаја. Факултети из окружења имају такве фондове. Даље, на нивоу Универзитета неопходно је усвојити Стратегију и политику научно-истраживачког рада.

Неопходно је успоставити Базу податка за научно-истраживачки рад (НИР) и водити детаљну евиденцију о научно-истраживачким и развојним пројектима. Увођењем Интегрисаног информационог система од 01.01.2014. године олакшано је вођење овог типа евиденције. Резултате свих до сада значајнијих реализованих пројеката потребно је представити на веб сајту Факултета и понудити реалном сектору услуге које наставници и сарадници Шумарског факултета могу да обављају. Првенствено мислимо на израду студија изводљивости, израде развојних стратегија, консалтинг услуга и услуга неформалне едукације.

Примјер остварења наших намјера је потписан уговор са [Јавним Предузећем Шумарства „ШУМЕ Републике Српске“ а.д. Соколац.](#)

Наставници и сарадници, такође, имају потребу за обукама за писање приједлога пројеката за европске фондове, као и за писање научних радова. Учествовање на међународним конгресима и објављивање радова у престижним

међународним часописима треба да буде императив за наредни временски период. Уз подршку Министарства науке и технологије, али и Шумарског факултета у складу са властитим могућностима, подржаваћемо наставнике и сараднике да наставе са активним научно-истраживачким радом на домаћем и међународном плану.

Факултет организује научне скупове на актуелне теме из области шумарства. У таквим приликама се настоји обезбиједити шири круг аутора како би кроз расправу (дискусију) била сучељена различита мишљења. Такав приступ ће свакако утицати на квалитет рада на нашем Факултету.

Поводом 20 година успјешног рада и постојања Шумарског факултета 01-04.11.2012. године организован је научни скупна тему: "Шумарска наука и пракса у функцији одрживог развоја шумарства" и објављена је књига абстраката.

Такође, Факултет планира организацију [међународне научне конференције](#) којом би се обиљежило 25 година Шумарског факултета, али и шумарства уопште у Републици Српској под називом: "Шумарска наука у функцији одрживог развоја шумарства" у периоду од 7-9.12.2017. Тим поводом упућен је и први позив свим институцијама и појединцима са којима сарађујемо. Учесници који желе своје радове ће моћи објавити у [Гласнику Шумарског факултета](#). Наш Гласник излази од 2004. године, и на ранг листи [Министарства науке и технологије](#) налази се на 8. мјесту са 28 бодова.

Гласник Шумарског факултета на првом мјесту намјењен је за објављивање радова наших наставника и сарадника, али и осталих заинтересованих домаћих и иностраних научника како би добио на међународном значају. Он би тиме добио на видљивости и квалитети у оквирима домаће али и међународне шумарске струке и науке.

Гласник Шумарског факултета укључен је и у међународни систем унакрсног реферисања (Crossref Rapport) у којем је чланцима додјељена посебна бројчана ознака (*Digital Object Identifier, DOI*). Сваки аутор је у могућности да прати број прегледа објављеног рада путем Crossref-а, што ће му у сваком случају бити значајна референца приликом избора у наставничка и сарадничка звања и подношења апликација за научно - истраживачке пројекте.

Редакциони одбор усвојио је нова правила цитирања усклађена са АРА стандардима, побољшане су методе и технике рецензирања часописа и урађена је аналитичка обрада од првог броја 2004. до 2014. године. Сви прилози су претраживи у електронском каталогу Народне универзитетске библиотеке Републике Српске у Кооперативном online каталогу COBISS/ОРАК.

г) Укључивање студената у научно-истраживачки рад

Званично није предвиђено и дефинисано учешће студената у научно-истраживачком раду. Студијски истраживачки рад на првом циклусу студија није уврштен у обим непосредне наставе, али се, заједно са стручном праксом и

завршним радом, уноси у наставни план и додјељују им се ECTS бодови.Током студирања.

Наставним планом и програмом је предвиђено да рад студената на вјежбама буде повезан и са облицима самосталног рада, као што су израда теоријских и практичних семинарских радова, рјешавање пројектних задатака и других предиспитних обавеза.

Сврха израде завршног рада је да студент покаже способност самосталног приступа у обради проблема из подручја посебних, заједничких и општих садржаја струке за коју се оспособљавао током студија на Факултету, служећи се при томе литературом, теоријским или емпиријским истраживањима, стручном праксом и основама методологије предметне дисциплине. Завршни рад се пише из предмета по избору студента у форми стручног (завршног) рада и брани се пред трочланом комисијом. За успјешно одбрањен завршни рад додјељују се ECTS бодови и бројчана оцјена од 5 (пет) до 10 (десет), како је то регулисано чланом 58. Правила студирања на I и II циклусу студија. Оцјена из завршног рада рачуна се у просјечну оцјену.

Концепт осигурања квалитета на Шумарском факултету Универзитета у Бањој Луци је заснован на континуираном раду тимова за осигурање квалитета чији је рад усмјерен на успостављање везе између истраживачког рада и учења и подучавања, а који се односи превасходно на израду и реализацију научно-истраживачких пројеката који су плод сарадње између факултета и привредних субјеката, односно међународних организација. У овај тип истраживачке дјелатности су укључени и студенти који су се истицали својим знањем кроз сам ток студија. Овдје се прије свега мисли на организацију великих научних скупова који су плод сарадње факултета, привреде и јавног сектора.

Укључивање студената у научно-истраживачки рад је резултат самосталног ангажмана и жеље студената. Наставно особље подржава и усмјерава студенте у научно-истраживачком раду у виду сугестија и приједлога, али и пружа могућност сарадње кроз коауторски рад, посебно када су у питању научне конференције чији (ко)организатор је Шумарски факултет Универзитета у Бањој Луци. Неке од примјера можете пронаћи на следећим линковима:

<http://stes.unibl.org/>; <http://glasnik-sfbl.rs.ba/>

3. Студенти

3.1. *Учење, подучавање и оцјењивање усмјерено ка студенту*

Студенти директно учествују у креирању студијских програма, као и процесу учења и подучавања, а у складу са ESG стандардом 1.3. – Учење, подучавање и провјера знања усмјерени ка студенту. О учешћу студената у овом процесу свједочи учешће студената у ННВ-у које разматра промјене у студијским програмима, као и присуство представника студената на осталим састанцима везаним за промјене НПП-а (састанци комисија). На Универзитету у Бањој Луци се од 2008. године изводи редовна годишња евалуација наставног процеса и рада наставног особља путем анкетирања студената. У фебруару 2015. године, усвојен је [Правилник о анкетирању студената о квалитету наставног процеса](#), који детаљно прописује поступке и процедуре везане за анкетирање студената о квалитету наставног процеса. Између осталог, та евалуација садржи многе показатеље квалитета самог студијског програма.

У наставном процесу се примјењују савремене методе учења, а посебно се планира и вреднује коришћење различитих метода реализације наставе и других облика учења. Студенти су обавезни да присуствују свим облицима наставе, о чему се воде редовне евиденције. Консултације са студентима се одржавају редовно, у заказаним седмичним терминима, а наставно особље је на располагању студентима и ван заказаних термина путем личног е-мејла. Настава се изводи на начин да се прилагођава потребама и жељама студената по питању додатних консултација и интерактивности.

Испитивање и оцјењивање су усаглашени са исходима учења и осмишљени су с циљем да се утврди да ли су исходи учења постигнути или нису. Успјешност студента у савлађивању сваког предмета на студијском програму изражава се бодовима у складу са одредбама [Правила студирања на ИИЦиклусу](#).

Наставник оцјењује студента на основу исказаног знања, изнесених чињеница и његовог разумијевања материје, стечених вјештина и показане способности да то примијени у реалним ситуацијама. Своје захтјеве базира на приступачности свих средстава неопходних при савладавању утврђеног наставног плана и програма - [Кодекс професионалне етике Универзитета у Бањој Луци](#).

Испуњавањем предиспитних обавеза и полагањем испита студент може остварити највише сто бодова. У формирању коначне оцјене о успјешности студента у савлађивању предмета предиспитне обавезе учествују с највише 50 бодова, а испит такође с највише 50 бодова.

Вредновање предиспитних обавеза:

- присуствовање свим облицима наставе, 5 бодова (5%),
- сваки писмени колоквијум доноси 0-40 бодова (0-40%),

- писмена или усмена обрада рефератске, семинарске или друге повјерене теме доноси до 5 бодова (5%).

Завршни испит се полаже усмено, осим предмета који због природе наставне јединице захтијевају комбиновану, писмену и усмену провјеру знања на завршном испиту.

Уколико завршни испит пријави блиски сродник одговорног наставника (дијете или брачни друг), завршни испит ће полагати пред другим наставником који има избор у ужу научну област. Уколико нема другог наставника у истом избору у звање, декан формира трочлану комисију и заказује термин комисијског полагања испита.

Листу предмета који се полажу и писмено и усмено одређује Наставно-научно вијеће Шумарског факултета Универзитета у Бањој Луци усвајајући Одлуку о начину праћења и валоризовања знања студената. На завршном испиту студент може да оствари од 0 до 50 бодова (0-50%).

Наставник и сарадник проводе редовно евидентирање и вредновање присуства и ангажовања студента настави као и вредновање урађених и одбрањених семинарских радова (односно задатака за самостални рад) и колоквијума.

Табела 8. Распоред бодова и коначних оцјена

БРОЈ БОДОВА	ОПИСНА ОЦЈЕНА	ОЦЈЕНА
0-50	недовољан-Ф	пет (5)
51-60	довољан-Е	шест (6)
61-70	добар-Д	седам (7)
71-80	врло добар-Ц	осам (8)
81-90	одличан-Б	девет (9)
91-100	одличан – изузетан-А	десет (10)

Укупан остварени број бодова преводи се у коначну оцјену која показује успјешност савладаности предмета, која може бити од 5 (недовољан) до 10 (одличан – изврстан). Начин превођења укупног броја бодова, кога чини збир бодова остварен на предиспитним обавезама и на завршном испиту у коначну оцјену, приказан је у Табели 8.

Резултате испита одговорни наставници објављују након завршетка испита на веб-страници Факултета. У року од 24 часа од завршетка испита наставник или сарадник дужни су да Студентској служби предају записник о одржаном испиту са потписаним свим испитним пријавама.

3.2. Упис и напредовање студената, признавање и сертификација

Универзитет гарантује приступ студијама на сва три циклуса, на основу равноправности и јавног конкурса, у складу са [Статутом](#), чланови 74-79., ESG стандардом 1.4. – Пријем студената, њихово напредовање кроз студије, признавање и сертификација, као и другим општим актима Универзитета, односно факултета. Основни услов за упис на први циклус студија је завршено четворогодишње средњошколско образовање у Републици Српској и Босни и Херцеговини, или еквивалентно образовање у иностранству. Кандидат се уписује на одређени студијски програм на конкурентској основи, а у складу са резултатима постигнутим у претходном образовању (средња школа, диплома првог, односно другог циклуса) и на квалификационом испиту, према јединственим општим критеријумима и поступку утврђеним правилником који усваја Сенат, уз претходно прибављено мишљење вијећа факултета.

Конкурс за упис на студијске програме расписује Универзитет, а на приједлог вијећа факултета. Број студената за упис, на основу мишљења вијећа факултета, предлаже Сенат, а утврђује Влада. Конкурс за упис на студијске програме објављује се у јавном гласилу и на [веб страници Факултета](#) и Универзитета.

Према члану 160. Статута Универзитета, Универзитет и његове организационе јединице, дужне су да воде евиденцију о успјеху студената на крају школске године. Студентска служба Шумарског факултета у сарадњи са наставницима и сарадницима на крају сваког семестра, односно школске године, прикупља детаљне податке о успјеху студената на нивоу појединих предмета. Након сваког испитног рока, проводи се анализа пролазности по поједним предметима и укупна анализа пролазности, аутоматски, преко Интегрисани информационог сиуistema Универзитета. Након завршеног испита, наставници онлајн објављују резултате са одржаног испита са анализом пролазности уврштеном у образац.

Што се тиче активности које се проводе ради унапређења успјеха студената, битно је напоменути да члан 121. Статута Универзитета предвиђа могућност додјељивања посебних похвала, награда и стипендија за нарочито добар успјех у студирању. Шумарски факултет, сходно поменутом члану Статута, сваке године, поводом прославе дана Факултета, награђује студенте који су у претходној години остварили најбољи успјех са новчаном наградом од по 100 КМ. Имена најбољих студената на све четири године студија I циклуса објављују се у Билтену Шумарског факултета који излази једном годишње поводом обиљежавања дана Факултета.

Према члану 162. Статута Универзитета у Бањој Луци, став 1., Универзитет је надлежан да призна периоде студирања, стране високошколске исправе и квалификације које је студент стекао/похађао изван територије Босне и Херцеговине, како из разлога наставка студија истог нивоа-степенa, тако и због уписа на виши ниво-степен студија. Процедура за стицање и признавање квалификација регулисана је Статутом Универзитета, члановима 162-171. Поступак

еквиваленције раније стечених знања дефинисан је Статутом Универзитета, члан 172., те [Правилником о поступку еквиваленције раније стечених звања, поступку вредновања високошколских исправа и за потребе наставка школовања на Универзитету у Бањој Луци](#) и [Измјенама Правилника о поступку еквиваленције раније стечених звања, поступку вредновања високошколских исправа и за потребе наставка школовања на Универзитету у Бањој Луци](#).

3.3. Укљученост студената у побољшање процеса подучавања / учења

На Универзитету у Бањој Луци се од 2008. године изводи редовна [годишња евалуација наставног процеса и рада наставног особља](#) путем анкетирања студената. У фебруару 2015. године, усвојен је [Правилник о анкетирању студената о квалитету наставног процеса](#), који детаљно прописује поступке и процедуре везане за анкетирање студената о квалитету наставног процеса. Између осталог, та евалуација садржи многе показатеље квалитета самог студијског програма.

3.4. Цјеложивотно учење

Члановима 90. до 93. [Статута Универзитета у Бањој Луци](#) предвиђена је могућност организовања програма цјеложивотног учења који имају за циљ следеће:

- добијање потврде о успјешном похађању специфичних програма обуке (почетних или континуираних) или
- надопуњавање или освјежавање знања из одређене области, намијењено за бивше студенте.

Статутом је предвиђено да се програми цјеложивотног учења проводе кроз *Центре за континуирану едукацију* који ће дјеловати на нивоу организационих јединица, односно факултета. Члан 93. Статута Универзитета дефинише да Сенат Универзитета, на приједлог организационе јединице (факултета), доноси акт којим се дефинишу детаљне инструкције, критеријуми, стандарди и процедуре за програме цјеложивотног учења.

На Шумарском факултету тренутно се не проводе програми цјеложивотног учења, нити је формиран Центар за континуирану едукацију.

3.5. Едукација студената и консултације

Едукација студената изводи се у оквиру формалних термина за консултације, када студенти имају могућност да са својим професорима и сарадницима разговарају о редовним наставним активностима, плановима и програмима, али и могућностима покретања [властитих пројектних активности](#).

3.6. Систем жалби

Студенти су упознати са правилима студирања и процедуром жалбе путем јавно објављеног [Статута Универзитета у Бањој Луци](#), као и [Правила студирања на првом и другом циклусу студија](#), члан 51. и 52.

Ако студент сматра да је оштећен у поступку провођења и оцјењивања испита или у осталим облицима провјере знања, односно ако сматра да испит није обављен у складу са Законом, Статутом Универзитета и овим Правилима, може поднијети приговор декану факултета на добијену оцјену у року од два дана од дана јавне објаве оцјене. Студент је обавезан да приговор из претходног става образложи. Декан факултета је обавезан да у року од три дана од дана пријема приговора размотри приговор из става 1. овог члана и донесе рјешење по приговору.

Уколико оцијени да је приговор из става 1. овог члана основан, декан факултета у року од 48 сати доноси рјешење о понављању испита и формирању трочлане испитне комисије, са којим треба упознати предметног наставника и студента. У рјешењу утврђује и термин понављањем испита, с тим да се полагање испита пред испитном комисијом обавља најкасније у року од седам дана од пријема рјешења о понављању испита. За предмете за који факултет није матичан, одлуку о комисији доноси проректор за наставу. Против рјешења из претходног става допуштена је жалба вијећу факултета, чија је одлука коначна. Наставник чијом оцјеном студент није задовољан не може бити предсједник комисије. Одлуку о оцјени комисија доноси већином гласова и ова одлука је коначна. Записник о току испита и оцјени комисија доставља студентској служби факултета.

Послије три неуспјела покушаја полагања истог испита, студент има право да на лични захтјев полаже испит пред испитном комисијом коју именује декан факултета. Послије неуспјешног полагања испита пред комисијом, студент обнавља предмет из којег испит није положио.

3.7. Учешће студената у одлучивању

Од укупног броја чланова Наставно-научног вијећа Шумарског факултета 8 чланова или 19,51% је из реда студената. Студенти, чланови Наставно-научног вијећа Шумарског факултета, бирају се у складу са чланом 71. став 2. Закона о високом образовања, чланом 55. став 3. Статута Универзитета и одредбама [Правилника о начину избора и броја чланова Студентског парламента и избору студената у наставно-научна/ умјетничка вијећа факултета/ Академије и Сената Високе школе унутрашњих послова](#). Сви студенти, преко својих представника или директно, могу прослиједити молбе, жалбе и приједлоге Наставно-научном вијећу или декану и продеканима Шумарског факултета.

Писмене молбе се подносе у деканат и протоколишу у Књигу протокола код техничког секретара, и достављају се декану и/или продекану за наставу на разматрање, у зависности од природе писменог захтјева. У року од 48 часова од

пријема молбе, писмено рјешење се доставља у Студентску службу гдје студенти могу да подигну рјешење.

Продекан за наставу сваки понедјељак и сриједу има расположиве термине за све студенте, од 10:00 – 13:00 часова. Декан и продекани такође имају стални контакт са свим заинтересованим странама преко званичних имејл адреса.

У оквиру Шумарског факултета постоји и Савез студената Шумарског факултета (ССШФ) који посједује властите просторије које се због недостатка простора на Факултету налазе у Студентском центру „Никола Тесла“. Савез студената Шумарског факултета Универзитета у Бањој Луци самостална је интересна организација студената Шумарског факултета у Бањој Луци.

Савез студената је основан са основним циљем да студенти, на организован начин, дају свој допринос побољшању студентског стандарда и условима живота и рада студената. Основни циљ дјеловања Савеза студената је борба за остваривање права студената, раст студентског стандарда, те побољшање квалитета извођења наставног процеса и стручног оспособљавања и усавршавања студената.

Скупштина ССШФ-а налази се на врху организационе структуре ССШФ-а. Радом Скупштине ССШФ-а руководи предсједник Скупштине ССШФ-а. Предсједништво ССШФ-а сачињавају: предсједник, два потпредсједника и менаџери сектора.

[Студентски парламент Универзитета у Бањој Луци](#) је студентско представничко тијело основано у априлу 2008. године, а чине га по три представника сваке организационе јединице (факултета/Академије умјетности). Мандат чланова Студентског парламента је годину дана, а студенти се бирају непосредним и тајним гласањем. Парламент бира своје представнике у Сенат Универзитета (6 студената) и Управни одбор (1 студент).

3.8. Пракса

Шумарски факултет у сарадњи са ЈПШ „ШУМЕ РС“ а.д. Соколац организује различите активности у склопу редовних теренских настава и пројектних активности што омогућава студентима упознавање са праксом рада у Предузећу. Оно је иначе и најчешћи послодавац нашим свршеним студентима. Нажалост, то је једина пракса коју студенти за вријеме школовања обављају и требало би порадити на томе да стручна пракса буде обавезна наставна активност у току студија првог циклуса. На тај начин би студенти стекли многа практична знања из области шумарства, јер би стекли прави утисак о стању на терену, који је за разлику од школских учионица разнолик, непредвидљив и изазован.

Предност стручне праксе била би у томе:

- учење о посебним моделима и техникама рада,
- усавршавање радних вјештина потребних на радном мјесту,

- развој нових вјештина које олакшавају запошљавање као што је тимски рад, коришћење технологија и рјешавање проблема,
- прилика за стицање вјештина постепеним путем, од једноставнијих до сложених,
- оцјењивање у реалним условима,
- формирање мишљења о релевантности садржаја програма за радно мјесто.
- имали би могућност припреме завршног рада.

4. Међународна сарадња

Листа потписаних споразума о међународној пословно-техничкој сарадњи са Шумарским факултетом Бања Лука:

- Споразум о сарадњи Шумарског факултета Универзитета у Бањој Луци са Московским државним Универзитетом за шумарство (Московский государственный университет леса – МГУЛ) и Шумарским факултетом Универзитета у Београду, потписан дана 25.10.2015.
- Споразум о научно-истраживачкој и образовној сарадњи са Баварским Институтот за низијско сјеменарство и оплемењивање, Њемачка, потписан 26.09.2013.године
- Уговор о научно-техничкој сарадњи са Универзитетом у Missouri, САД, потписан 07.09.2013.године
- Уговор о научно-техничкој сарадњи са Шумарским Универзитетом у Санкт Петербургу, Русија потписан 04.09.2013. године
- Споразум о сарадњи у области научно истраживачког рада са ЈП "Војводина шуме", Нови Сад, потписан 17.10.2012. године
- Споразум о сарадњи у области образовања и научно-истраживачког рада са Институтот за низијско шумарство и животну средину, Нови Сад, потписан 09.07.2012. године
- Споразум о сарадњи у области образовања и научно-истраживачког рада са Институтот за кукуруз, Београд, потписан 01.02.2011. године.
- Уговор о образовној и научној размјени (билатерална сарадња) са Биотехничким факултетом Љубљана, потписан 19.10.2009. године
- Уговор о сарадњи са Шумарским факултетом у Београду, потписан 06.03.2007. године.

4.1. Мобилност студента и наставника

Студенти и наставно особље на Универзитету у Бањој Луци имају право да у оквиру [програма међународне размјене](#) проведу одређено вријеме (семестар или студијску годину) на другом универзитету у земљи или у иностранству, посредством међународних програма за размјену студената, или на бази [билатералних уговора](#) између универзитета ([Статут Универзитета](#), члан 120). Програм међународне размјене организован је путем [координатора за међународну размјену](#) на нивоу Универзитета, те [координатора за међународну сарадњу](#) и [академских координатора за међународну размјену студената и особља](#) на нивоу организационих јединица. Информације о понуђеним програмима размјене студенти и наставно особље могу пронаћи на званичној интернет страници Универзитета, у дијелу посвећеном [међународној сарадњи](#) и [међународним образовним пројектима](#), [претрагом Универзитетске веб странице](#), те на званичној [интернет страници](#)

[Факултета](#). Међународна размјена се одвија у координацији координатора универзитета и факултета.

Чланом 120. Статута Универзитета у Бањој Луци, студентима се гарантује мобилност и признавање остварених бодова у току дотадашњег образовања на другом универзитету у складу са [Законом о високом образовању РС](#) и правилима [Европског система преноса и акумулације бодова \(ECTS\)](#). Мобилност студената регулисана је и [Правилима студирања на првом и другом циклусу студија](#), члан 41.-43. У складу са уговором који студент закључује са Универзитетом, признаје му се еквивалентни остварени број бодова, а према Правилима студирања на I и II циклусу студија, члан 41.

Студенти који желе да бораве у програму размјене један или два семестра, требају уз сагласност координатора за међународну размјену да потпишу Уговор о учењу.

У сљедећим табелама наведени су студенти и наставно особље које је у оквиру програма међународне размјене боравило одређено вријеме на универзитетима у иностранству.

Табела 9. Студенти учесници у међународној размјени

Академска година	Студенти који су били на размјени	Државе и универзитети на којима су били/јесу наши студенти у размјени	Студијски програми нашег Универзитета које су похађали/похађају наши студенти у размјени	Период трајања размјене	Програм размјене/ стипендија	Сврха боравка у иностранству		
						Пракса	Настава	Истраживање
2011/12	Јована Вилимоновић	Португал/ CESAM(Centre for Environmental and Marine Studies)	Шумарство	3 мјесеца	IAESTE	x		
2012/13	Десанка Лазић	Аустрија/ БОКУ	Шумарство	2 мјесеца	IAESTE, стипендија BOKU	x		
2014/15	Драган Остић	Faculty of environmental management and agriculture, based in Szczecin, Poland	Шумарство	Један семестар	IAESTE пракса	x		x
2014/15	Ђорђе Трнинић	Faculty of environmental management and agriculture, based in Szczecin, Poland	Шумарство	Један семестар	IAESTE пракса	x		x

Табела 10. Наставно особље учесници у међународној размјени

Академска година	Наставно особље које је боравило/борави у иностранству	Државе и универзитети на којима су били/јесу ангажовани	Студијски програми нашег Универзитета на којима су ангажовани	Период трајања размјене	Програм размјене/ стипендија	Сврха боравка у иностранству	
						Настава	Истраживање
2011/12	Маријана Каповић – Соломун	САД University of Missouri	Шумарство	6 мјесеци	JFDP	x	x
2012/13	Вања Даничић	Њемачка (<i>BAVARIAN OFFICE FOR FOREST SEEDING AND PLANTING</i>)	Шумарство	1 мјесец	Alumni fond		x
	Бранислав Цвјетковић	САД (World Forestry Institute, Oregon State University)	Шумарство, први и други циклус студија	5 мјесеци	Harry A. Merlo fond		x
2014/15	Бранислав Цвјетковић	Њемачка, Баварски институт за сјеменарство, расадничарство и пошумљавање Teisendorf	Шумарство, први и други циклус студија	2 мјесеца	Пројекат ЕУ „Trees4Future“		x
	Вања Даничић	Њемачка, Баварски институт за сјеменарство, расадничарство и пошумљавање- Teisendorf		14 дана	Уговор о сарадњи Бр 1011/13 од 26.09. '13	x	

4.2. *Процедуре за подршку међународним активностима*

Сенат Универзитета је, на сједници од 23.09.2010.године усвојио документ под називом Стратешки правци и циљеви развоја међународне сарадње Универзитета у Бањој Луци. Као општи циљеви наводе се:

- Повећање финансијских издвајања за активности међународне сарадње
- Повећање размјене особља и студената
- Повећање учешћа у међународним пројектима
- Развијање интернационалних студијских програма
- Развијање система обезбјеђења квалитета
- Кадровско и инфраструктурно јачање Одјељења за међународну сарадњу

5. Ресурси за учење и подршка студентима

Шумарски факултет Универзитета у Бањој Луци настоји да континуирано обезбјеђује одговарајућа средства за активности у области учења и подучавања, те да обезбиди адекватне и лако доступне ресурсе за учење и подршку студентима, у складу са ESG стандардом.

5.1. Простор и опрема, информатички и библиотечки ресурси

Тренутно, Шумарски факултет располаже са 40 десктоп рачунара, 6 лаптоп рачунара, један видео-конференцијски уређај, камере, Wi-Fi рутер и 4 пројектора.

Шумарски факултет Универзитета у Бањој Луци посједује укупан простор површине 1060,11 м², од кога су:

- кабинети: 186,75 м²;
- администрација: 63,9 м²;
- учионице: 315,22 м²;
- хол са степеницама: 236,00 м²;
- тоалети: 43,00 м²;
- помоћне просторије: 19,41 м².

Табела 11 . Ресурси и инфраструктура

Укупна површина корисног простора [м ²]	1060,11
Површина учионочког простора [м ²]	315,22
Површина библиотечног простора [м ²]	40,00
Површина лабораторијског простора [м ²]	91,43
Површина простора за студентски стандард (смјештај, исхрана, рекреација) [м ²]	15,35
Број амфитеатара и/или великих предаваоница	1
Број учионица	3
Број сједећих мјеста за наставу за студенте	290
Број рачунарских учионица	1
Број рачунара у рачунарским учионицама	6
Укупан број рачунара	40
Број лабораторија	4
Укупан број библиотечких јединица	5108

Укупан број књига/брошура у библиотеци	11425/4342
Број особа запослених у библиотеци	2
Укупан број административног особља	18
Укупан број особља у студентским службама	3

У згради постоји и 13 кабинета за наставнике и сараднике, те функционалне просторије које користи административно особље (Студентска служба, Рачуноводство)

Факултет посједује библиотеку коју користе и наставници и студенти. Фонд библиотеке Шумарског факултета чини 5108 библиотечких јединица из области из којих се изводи студиј. Овај фонд се сваке године квалитативно и квантитативно допуњава.

У складу са бројем студената Шумарског факултета, у библиотеци су запослене двије особе. Запослени у библиотеци су компетентни и спремни да студентима пруже помоћ у проналажењу литературе. Библиотека је отворена за кориснике сваког радног дана од 08:00 до 16:00 час.

5.2. Анализа података

На Универзитету у Бањој Луци се од 2008. године изводи редовна годишња евалуација наставног процеса и рада наставног особља путем анкетирања студената. Од љетног семестра академске 2014/2015. године, анкета се спроводи електронски, путем студентских налога универзитетског Информационог система. Између осталог, евалуација садржи многе показатеље квалитета самог студијског програма. Због недостатка формалних правила поступања са резултатима анализа и њиховог употребљавања за утврђивање мјера за побољшање наставног процеса, Сенат Универзитета у Бањој Луци је у фебруару 2015. године усвојио [Правилник о анкетирању студената о квалитету наставног процеса.](#)

На основу анализе дају се јасне препоруке о креирању уписне политике студената сва три циклуса студија за сваку годину појединачно. Наведена анализа је базирана на реалним подацима уз коришћење одговарајућих методолошких алата који откривају узроке слабијег уписа студената у више године студија. Након тога, деканат факултета преузима јасне кораке како би се повећала проходност студената по годинама студија кроз додатни ангажман наставника и сарадника путем консултација, а све у циљу бољег савладавања наставне материје за предмете који су у склопу студијског програма.

а) Анализа пролазности

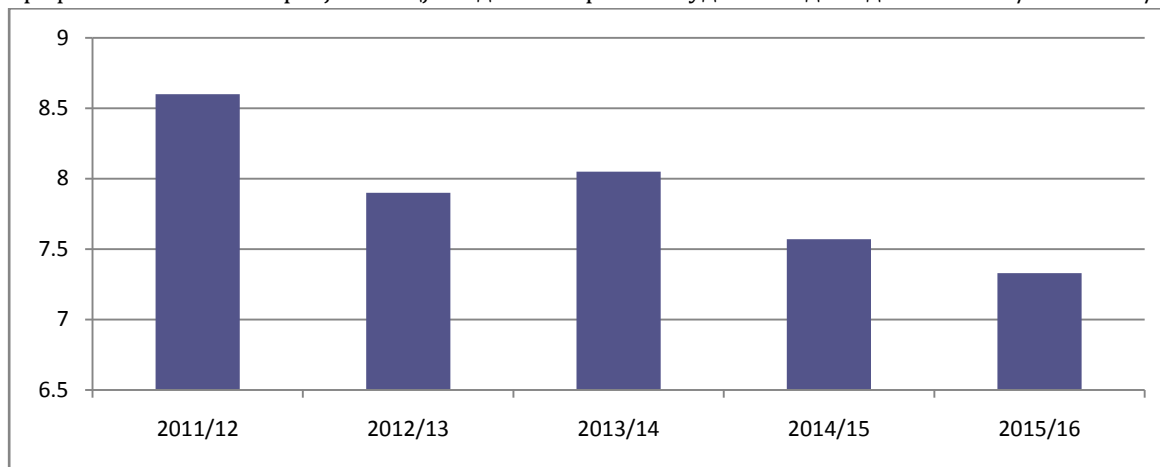
У академској 2011/12. (након увођења болоњског процеса) дипломирало је укупно 11 студената са просјечном оцјеном 8,60, у академској 2012/13. години дипломирало је 17 студената са просјечном оцјеном 7,90. Током 2013/14. године дипломирало је 22 студента са просјечном оцјеном 8,05 а у академској 2014/15. години био је највећи број дипломираних студената и то 41 студент са просјечном оцјеном 7,57. У академској 2015/16. години број дипломираних студената био је 28 а просјечна оцјена је 7,33.

Табела 12. Упоредна анализа броја дипломираних студената и просјечне оцјене дипломираних студената

	2011/12		2012/13		2013/14		2014/15		2015/16	
	Бр.	Прос. оцј.	Бр.	Прос. оцј.	Бр.	Прос. оцј.	Бр.	Прос. оцј.	Бр.	Прос. оцј.
Дипломирани студенти	11	8,60	17	7,90	22	8,05	41	7,57	28	7,33

Извор: Студентска служба Шумарског факултета

Графикон 1. Анализа просјечне оцјене дипломираних студената од академске 2011/12 – 2015/16

Извор: Студентска служба Шумарског факултета

На графикону 1. приказан је преглед просјечне оцјене дипломираних студената у току студија, из кога се уочава тренд пада просјечне оцјене.

У табели 13. представљени су подаци о укупном броју дипломираних инжењера шумарства, магистара и доктора шумарских наука у периоду од 1992. до јула 2017. године.

Табела 13 . Преглед броја дипломираних инжењера шумарства, магистара и доктора шумарских наука у периоду од 1992. дојула 2017. године

Доктори шумарских наука	4
Магистри шумарских наука	5
Мастери шумарства – 300 ECTS	12
Дипломирани инжењери шумарства – стари програм	577
Дипломирани инжењери шумарства – Болоња	137

Извор: Студентска служба Шумарског факултета

б) Анализа напредовања студената

У циљу унапређења квалитета студирања, извршена је и анализа проходности студената у више године студија. Циљ ове анализе је да се прати напредовање одређене „генерације“ студената. Укупни број уписаних студената у одређену академску годину раздваја се на студенте који су одређену академску годину уписали први пут и на студенте који су одређену академску годину уписали са обновом претходних година студија. Ради анализе напредовања одређене „генерације“ студената, студенти који су академску годину уписали први пут, даље се раздвајају на студенте који су уписали одређену годину без обнове претходних година и са обновом претходних година.

Даља анализа фокусира се на стављање у однос броја студената који су уписали одређену академску годину први пут, без обнове претходних година студија и укупног броја студената одређене „генерације“. Ови подаци су важни због сагледавања стопе дипломирања, стопе напуштања студија, те сагледавања које године студија студенти најтеже завршавају, итд.

Табела 14. Преглед континуираног напредовања студената (студијски програм Шумарство 180 ECTS)

Година студија		1		2			3		Апсолвенти				
		Први пут уписани	Обнова године	Први пут уписани		Обнова године	Први пут уписани		Први пут уписани		обнова апсолвенти	Дипломирали	
				Без обнова година	Са обновама година		Без обнова година	Са обновама година	Без обнова година	Са обновама година		Без обнова година	Са обновама година
школска година	2007-08	110											
	2008-09	120	49	54									
	2009-10	103	68	53	11	42	10						
	2010-11	99	59	46	22	77	11	14	10				
	2011-12	74	52	53	28	87	14	45	11	14	7		8
	2012-13	86	36	38	18	89	21	32	14	45	25	1	13
	2013-14		50	30	9	89	15	33	21	32	55	6	18
	2014-15		4		10	87	5	19	15	33	36	5	36
	2015-16				2	67		21	5	19	43	1	27
	2016-17					36		9		21	20		22

Извор: Студентска служба Шумарског факултета

Табела 15. Преглед континуираног напредовања студената (студијски програм Шумарство 240 ECTS)

Година студија		1		2			3			4		
		Први пут уписани	Обнова године	Први пут уписани		Обнова године	Први пут уписани		Обнова године	Први пут уписани		Апсолвенти
				Без обнова година	Са обновама година		Без обнова година	Са обновама година		Без обнова година	Са обновама година	
школска година	2013-14	101										
	2014-15	91	38	25								
	2015-16	88	49	16	9	5	19					
	2016-17	52	62	18	10	9	13	8	9	10		

Извор: Студентска служба Шумарског факултета

Из табеле 14. је видљиво да је у академској 2007/2008. години уписано 110 бруцоша, али да је њих 8 завршило факултет са обновом године. У 2008/2009. години уписано је 120 бруцоша, од чега је један студент завршио факултет без обнове године, док је 13 студената завршило факултет са обновом апсолвентског стажа. У 2009/2010. години уписано је 103 бруцоша, од чега је 6 студената завршио факултет без обнове године, док је 18 студената завршило факултет са обновом апсолвентског стажа. Од уписаних 99 бруцоша у академској 2010/11. години, 5 студената је дипломирало без обнове године и без уписа апсолвентског стажа, а 36 студената са обновом апсолвентског стажа. У 2011/2012. години уписано је 74 бруцоша, од чега је 1 студент завршио факултет без обнове године, док је 27 студената завршило факултет са обновом године. Од уписаних 86 студената у академској 2012/13. години 22 студента су завршила факултет са обновом апсолвентског стажа.

Увођењем новог студијског програма *Шумарство 240 ECTS* у академској 2013/14. години уписан је 101 студент, а у 2016/17. годину без обнова година у четврту годину студија уписано је 10 студената.

У табели 16. је дат преглед континуираног напредовања одређених генерација студената.

Табела 16. Преглед напредовања по генерацијама студената

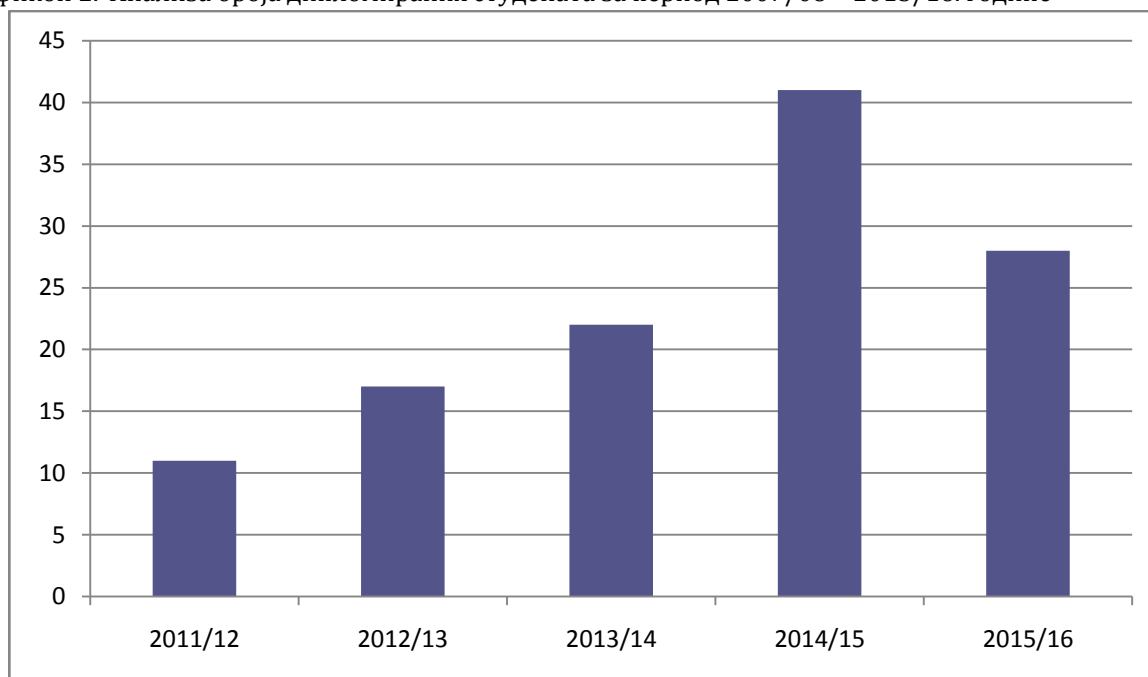
Година	I година	II година	III година	Апсолвенти	Дипломирало
2007/08	100%	53%	9%	9%	7%
2008/09	100%	44%	9%	9%	1%
2009/10	100%	45%	14%	14%	6%
2010/11	100%	53%	21%	21%	5%
2011/12	100%	51%	20%	20%	1%
2012/13	100%	35%	6%	6%	-

Извор: Студентска служба Шумарског факултета

в) Дипломирани студенти

На графикону 2. приказан је број дипломираних студената од генерације уписане академске 2007/2008. године (од почетка увођења болоњског процеса) до краја академске 2015/2016. године.

Графикон 2. Анализа броја дипломираних студената за период 2007/08 – 2015/16. године

Извор: Студентска служба Шумарског факултета

5.3. Информациони системи

Од 01. октобра 2016. године Шумарски факултет користи Интегрисани информациони систем Универзитета у Бањој Луци, чијим увођењем је побољшана ефикасност и квалитет рада Факултета и Универзитета. Факултетски Информациони Систем (ФИС) Универзитета у Бањој Луци омогућава праћење, администрирање и организовање наставе и наставних процеса на Универзитету. Систем обухвата апликацију за студентску службу, веб портал за студенте и веб портал за запослене.

Основе функционалности ФИС-а су:

- подршка организовању и извођењу наставе на свим циклусима студија,
- праћење и евидентирање комплетног досијеа студената,
- планирање плаћања школарина,
- подршка организовању испитних рокова, условљавања пријаве испита уз могућност пријаве испита преко Интернета и електронског плаћања испита,
- студентска анкета,
- штампање диплома, додатака дипломи као и осталих увјерења и извјештаја за студенте,
- штампање и израда статистика уписа, успјеха студената, пролазности на испитима као и осталих статистика.

Веб портали за студенте и запослене омогућавају студентима и запосленима приступ ФИС информационом систему факултета. Главна намјена портала је пребацивање у Интернет окружење свих административних послова које студенти и запослени иначе обављају преко шалтера у Студентској служби и Рачуноводству. Студентски сервис омогућава извршавање најчешћих административних обавеза студената као што су: пријава испита и других наставних активности, преглед оцјена, избор предмета, попуњавање обавезних анкета. Студентима су на располагању и преглед распореда часова, термина испита, преузимање датотека, итд.

Сви подаци су смјештени у јединствене скупове и структуре података, односно јединствену базу података, што омогућава ефикасно одржавање и поједностављује прављење копија података за архивирање ради сигурности (бекап). Јединствена база података омогућава и генерисање извјештаја који обједињују различите податке из различитих служби. Ова погодност је од великог значаја за генерисање статистичких извјештаја.

Систем посједује висок степен заштите података, омогућава рад са великим бројем корисника истовремено, високу параметризацију система, као и могућност проширења.

Факултети који користе ФИС су: Академија умјетности, Економски факултет, Машински факултет, Пољопривредни факултет, Правни факултет, Рударски факултет, Технолошки факултет, Факултет физичког васпитања и спорта, Филолошки факултет, Филозофски факултет и Шумарски факултет.

Факултети који не користе ФИС: Природноматематички факултет, Медицински факултет, Архитектонско–грађевинско–геодетски факултет, Факултет безбједносних наука, Факултет политичких наука и Електротехнички факултет.

Комуницирање са студентима и особљем омогућено је путем званичне интернет странице [Шумарског факултета Универзитета у Бањој Луци](#) и [званичне Facebook странице](#) гдје се размјењују информације о предавањима, консултацијама, испитима, предиспитним обавезама, резултатима, те подаци о свим наставницима и сарадницима, као и личне е-мејл адресе на које су стално доступни.

5.4. Презентација информација за јавност

Према члану 159. Статута Универзитета у Бањој Луци, Универзитет је дужан да редовно публикује најновије непристрасне, објективне квантитативне и квалитативне информације о студијским програмима који се нуде, као и додијељеним дипломама, а у складу са ESG стандардом 1.8. – Информисање јавности. Универзитет информисе студенте путем универзитетске web странице и web страница факултета, огласних табли, водича за студенте, брошура и студентских служби. На нивоу Универзитета запослен је и [стручни сарадник за односе са јавношћу](#). Ради повећања видљивости и присутности Универзитета у Бањој Луци на интернету донесен је [Правилник о мјерама за повећање видљивости и присутности Универзитета у Бањој Луци и његових организационих јединица на Интернету](#).

Све важне информације о раду високошколске установе и њених организационих јединица се редовно ажурирају и објављују на [званичној интернет страници Универзитета у Бањој Луци](#), као и факултетским веб страницама на [ћирилици](#) и [латиници](#), као и на [енглеском језику](#). Ради што боље комуникације, бржег и лакшег приступа студената информацијама, те праћења трендова у комуникацији, Шумарски факултет формирао је [Званичну Facebook страницу Шумарског факултета Универзитета у Бањој Луци](#). Такође, медији се позивају на сва важна дешавања која се тичу рада високошколске установе. У циљу још бољег приступа студената и јавности информацијама, Шумарски факултет је приступио процесу модернизације и побољшања званичне веб странице.

Шумарски факултет Универзитета у Бањој Луци је издавач публикације Наставни план и програм за студијски програм Шумарство 240 ECTS. Ова публикација представља детаљну презентацију наставног плана и програма на Шумарском факултету, али и основу за нове стандарде високог образовања, који ће бити уграђени у нове наставне планове и програме. Наставни план и програм је јавно доступан путем званичне интернет странице.

У овом документу садржане су информације о утемељености студијског програма, садржај програма и детаљан опис свих обавезних и изборних предмета. Наставни план и програм публикован је на српском и јавно је доступан на интернет страници Шумарског факултета.

5.5. Политика комуницирања са јавности

Шумарски факултет има јако добру комуникацију и сарадњу са Савезом студената Шумарског факултета. На [званичној Facebook страници Савеза](#) свакодневно се објављују информације, те пружа могућност студентима да дају приједлоге, сугестије и примједбе о свим аспектима рада на Факултету. Такође, редовно се проводе и анкете студената о наставном процесу на Факултету.

[Веб страница Факултета](#) представља основни вид комуникације са широм јавности. Декан и продекани су једини овлашћени за уређивање вијести на почетној страници, а вијести се редовно, готово свакодневно ажурирају. У случају посјета значајних личности Факултету или организовања званичних скупова од значаја за Факултет и Универзитет у Бањој Луци, руководство Факултета редовно шаље позиве медијима и саопштења за јавност.

5.6. Комуникација са бруцошима

Све корисне информације за будуће студенте објављују се сваке године на [интернет страници Универзитета](#) и [Шумарског факултета](#), у складу са ESG стандардом 1.8. – Информисање јавности. Универзитет сваке године публикује [Водич за бруцоше](#).

Све битне информације о Факултету и начину полагања квалификационог испита објављују се на интернет страници и огласној табли Факултета.

У оквиру манифестације [Дани студената Универзитета у Бањој Луци](#), коју организује Студентски парламент уз подршку руководства Универзитета, 21. марта 2017. године организован је [Дан отворених врата Универзитета у Бањој Луци](#) за матуранте из Републике Српске, гдје су будући студенти упознати са факултетима, студијским програмима и студентским животом на Универзитету у Бањој Луци.

У оквиру промоције Шумарског факултета у средњим школама, одржане су презентације у школама широм Републике Српске. Том приликом ученицима су представљени студијски програми, пројекти и активности нашег Факултета.

6. Интерно осигурање квалитета

Обезбјеђење квалитета у области високог образовања (члан 25. до 32. Закона о високом образовању) указује на обавезу и значај осигурања квалитета на високошколским установама. Први члан овог поглавља обавезује високошколске установе да повремено, по правилу на крају академске године, а најмање сваке треће године, спроводе поступак самовредновања и оцјене квалитета својих студијских програма, наставе и услова рада.

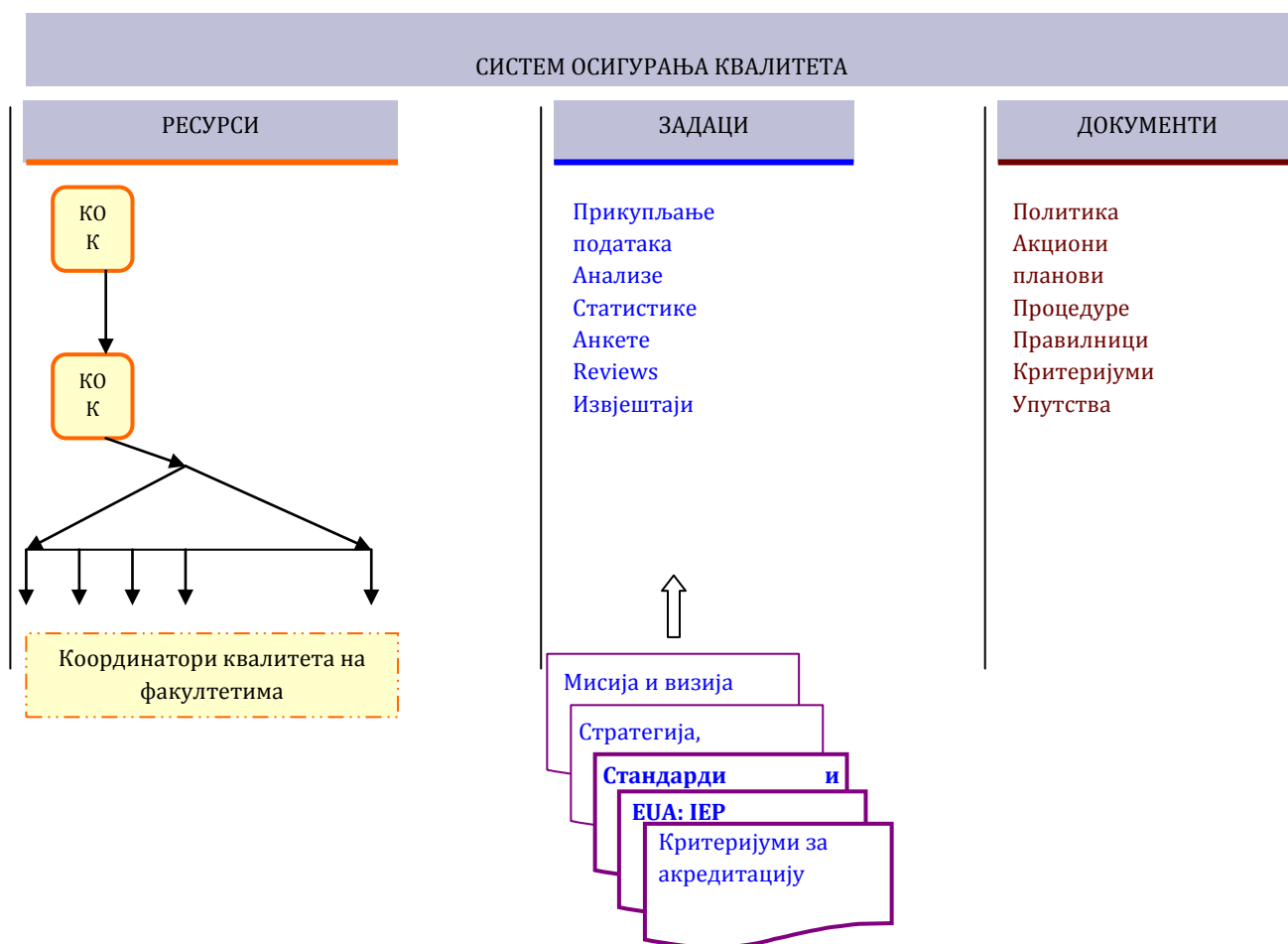
Универзитет у Бањој Луци се за изградњу културе квалитета обавезао својим Статутом (члан 152. до 158.). Сенат Универзитета је формирао Комитет за осигурање квалитета, као највише тијело у систему квалитета, задужено, поред осталог, за припремање политике и стратегије квалитета и достављање ректору и Сенату на коначно усвајање. Званично усвојен документ Политике осигурања квалитета на Универзитету у Бањој Луци је [Систем квалитета](#). Документ је јавно објављен и примјењује се у свим процесима и организационим јединицама. Документ садржи сљедеће дијелове:

- [Стратегију за осигурање квалитета](#)
- [Процедуру за праћење и унапређење квалитета](#)
- [Обрасце за праћење квалитета](#)

Систем квалитета је припремљен од стране Комитета за осигурање квалитета УНИБЛ, а о чему свједочи [Записника о састанку Комитета за осигурање квалитета](#). Документ је усвојен на сједници Сената УНИБЛ дана 11.07.2012. године под бројем: 02/04-3.1867-116/12.

Иако систем квалитета на Универзитету још није у потпуности успостављен, активности на осигурању квалитета се континуирано проводе. Осмишљен је систем осигурања квалитета који се састоји од 3 основне компоненте и то:

- Људски и материјални ресурси са којима располаже,
- Задаци, односно послови које обавља, и
- Документација која успоставља правила функционисања система.

Слика 3 . Структура система квалитета Универзитета у Бањој Луци (Извор: Извјештај о самоевалуацији Универзитета у Бањој Луци)

На нивоу Универзитета успостављена је, чак прије Комитета за осигурање квалитета, Канцеларија за осигурање квалитета (КоК) са једним запосленим, координатором за осигурање квалитета, са задатком да обезбиједи техничку подршку за КОК. Поред постављања координатора за осигурање квалитета Универзитета, извршено је именовање координатора квалитета на организационим јединицама из реда академског особља, па тако и на Шумарском факултету.

УНИБЛ има усвојен сет индикатора успјешности (крі) као резултат SHEQA пројекта из 2011. године, и односи се на све јавне универзитете у БиХ. УНИБЛ је такође развио свој сет проширених образаца за праћење квалитета. Тренутно се прикупља и анализира ревидирани сет образаца квалитета на годишњем нивоу, јер тренутно информациони систем није стављен у пуну функцију. Резултати анализе се користе за активности унапређења студијског програма и наставног процеса.

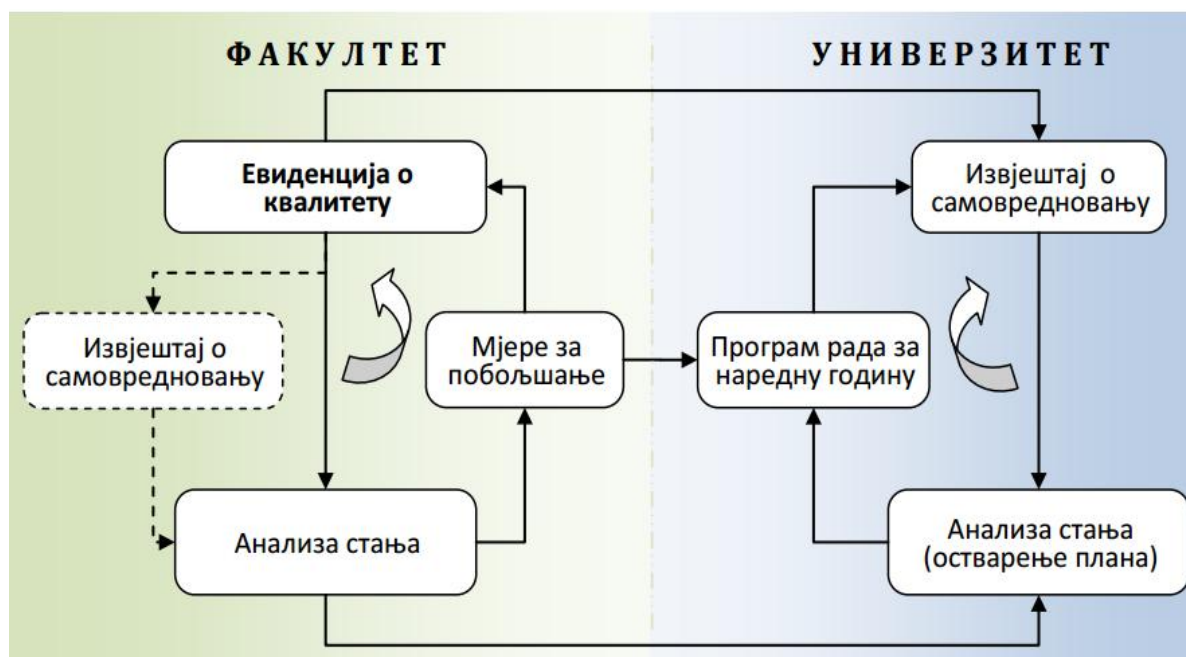
6.1. Политика и процедуре за унутрашње обезбјеђивање квалитета

Процедура за унутрашње обезбјеђивање квалитета дефинисана је у другом дијелу документа *Систем квалитета* под називом [Процедура за праћење и унапређење квалитета](#), а у складу са ESG стандардом 1.1. – Политика за обезбјеђивање квалитета.

Овом процедуром утврђује се јединствен начин праћења, анализе и унапређења квалитета на свим организационим јединицама Универзитета. Она садржи преглед неопходне евиденције о квалитету и активности на унапређењу квалитета. Процедура утврђује и динамику извођења појединих активности, те задужења, надлежности и одговорности особа по појединим питањима.

Сврха ове процедуре је успостављање праксе и културе квалитета. Праћење квалитета (самовредновање) је предуслов за систематско унапређење рада и резултата рада. Садржај процедуре у погледу активности и евиденције прати захтјеве европских, БиХ и РС прописа и препорука везаних за осигурање квалитета на Универзитетима. Истовремено, да се избјегне неефикасно оптерећење особља, прописује се минимум евиденције неопходне за обједињену оцјену о стању квалитета на Универзитету. Временом, овај ће се почетни модел развијати и обликовати кроз размјену знања и способности и ширење примјера добре праксе квалитета.

Предметни модел праћења, анализе и унапређења квалитета илустрован је на сљедећој слици.

Слика 4. Модел праћења, анализе и унапређења квалитета. (Извор: Процедура за праћење и унапређење квалитета)

У циљу додатног обезбјеђења квалитета, требало би дефинисати политику и процедуре за обезбјеђење квалитета на Шумарском факултету усклађену са Системом квалитета Универзитета у Бањој Луци, усвојити их и јавно објавити.

6.2. Укљученост субјеката

Документ *Систем квалитета* је припремљен и предложен од Комитета за осигурање квалитета (КОК) УНИБЛ, а у складу са ESG стандардом 1.1. – Политика за обезбјеђивање квалитета. Комитет за осигурање квалитета (КОК) УНИБЛ, поред наставног и административног особља Универзитета, чине и студенти, а чијем учешћу у изради документа *Систем квалитета* свједочи [Записник о састанку Комитета за осигурање квалитета](#). Приједлог радне верзије документа *Систем квалитета* је прошао јавну расправу по факултетским вијећима у чијим саставима, осим академског особља, сједе и студентски представници. Такође, у саставу Сената, који је усвојио *Систем квалитета*, сједи 20% чланова из реда студената или 6 представника од укупно 29 чланова Сената.

6.2.1. Канцеларија за квалитет

Чланом 153. Статута Универзитета прописана је обавеза формирања [Комитета за осигурање квалитета](#). Задатак Комитета је прављење краткорочних и дугорочних планова за побољшавање квалитета, те надгледање и координација процедура везаних за ово питање. Административну и техничку подршку у раду на осигуравању квалитета Комитету пружа универзитетска [Канцеларија за осигурање квалитета](#). Како би се обезбиједила већа објективност у осигурању квалитета истим чланом Статута је предвиђено да Комитет за осигурање квалитета у свом саставу има најмање 20% представника студената и најмање 20% представника из реда спољних партнера. Састав КОК-а чине укупно 11 чланова, од којих два представника студената (20%) Универзитета у Бањој Луци, као и два представника из реда привреде, 6 из реда академског особља и један из реда администарције, што је регулисано Статутом. Сенат Универзитета је формирао Комитет за осигурање квалитета, као највише тијело у систему квалитета.

Канцеларија за осигурање квалитета и КОК имају савјетодавну улогу и немају стварну моћ потребну за унапређење квалитета. Потребно је обезбиједити да ова тијела, или њихове руководеће особе, буду адекватно позиционирани у управљачкој структури Универзитета. Потребно је и да се на одговарајући начин регулише рад чланова КОК-а у смислу награђивања за додатни рад у оквиру овог тијела или ослобађања дијела редовних обавеза на организационим јединицама.

У складу са захтјевом ректора Универзитета на организационим јединицама Универзитета именовани су [координатори за систем квалитета](#) како би се обезбиједило провођење политике осигурања и побољшања квалитета. [Рјешењем декана број: 17/1.511/17. од 20.04.2017.](#) године именован је Координатор система

квалитета на Шумарском факултету у Бањој Луци. Координатор система квалитета је задужен за прикупљање, чување и ажурирање података потребних за осигурање квалитета, те за покретање расправа о квалитету и предлагање активности за побољшање квалитета.

6.2.2. Улога студената у управљању и систему унутрашњег обезбјеђења квалитета

Улога студената сва три циклуса у органима управљања Универзитетом дефинисана је Статутом Универзитета. Студенти су укључени у рад Управног одбора (чланови 27. и 28.), Сената Универзитета (члан 34.) и научно-наставних/умјетничко-наставних вијећа организационих јединица (члан 55., став 1).

Студенти су укључени и у рад Комитета за осигурање квалитета на начин дефинисан Статутом Универзитета (члан 154., став 2). Учешће студената у процедурама осигурања квалитета и редовном вредновању квалитета такође је дефинисано Статутом Универзитета (члан 155., ставови 2 и 3). На нивоу Универзитета донесен је [Правилник о анкетирању студената о квалитету Наставног процеса](#).

Након почетка процеса интеграције Универзитета, јануара 2008. године, почело се са интегралним анкетама студената на нивоу цијелог Универзитета. У зимском семестру школске 2008/09. године, изведена је прва универзитетска анкета, а од љетног семестра академске 2014/2015. године, анкета се спроводи електронски, путем налога студената на Универзитетском информационом систему.

Студенти преко својих представника и Савеза студената Шумарског факултета су активни учесници у креирању бројних процедура и докумената од интереса студената.

6.2.3. Везе с окружењем, привредом и социјалним партнерима

Факултет је досада склопио уговоре о пословно-техничкој сарадњи са следећим институцијама:

1. Споразум о сарадњи Шумарског факултета Универзитета у Бањој Луци са Московским државним Универзитетом за шумарство (<i>Московский государственный университет леса – МГУЛ</i>) и Шумарским факултетом Универзитета у Београду, потписан дана 25.10.2015. године
2. Споразум о сарадњи у области образовања и научно-истраживачког рада са ШДГ "Херцегбосанске шуме" д.о.о. Купрес, потписан 18.05.2015. године
3. Уговор пословно-техничке сарадње са ЈПШ "Шуме Републике Српске" а.д. Соколац, потписан 29.12.2013. године
4. Споразум о научно-истраживачкој и образовној сарадњи са Баварским Институтом за низијско сјеменарство и оплемењивање, Њемачка, потписан 26.09.2013. године
5. Уговор о научно-техничкој сарадњи са Универзитетом у Missouri, САД, потписан 07.09.2013. године
6. Уговор о научно-техничкој сарадњи са Шумарским Универзитетом у Санкт Петербургу, Русија потписан 04.09.2013. године
7. Споразум о сарадњи у области научно истраживачког рада са ЈП "Војводина шуме", Нови Сад, потписан 17.10.2012. године
8. Споразум о сарадњи у области образовања и научно-истраживачког рада са Институтом за низијско шумарство и животну средину, Нови Сад, потписан 09.07.2012. године
9. Споразум о сарадњи у области образовања и научно-истраживачког рада са спомен подручјем "Доња Градина", потписан 21.05.2012. године
10. Споразум о сарадњи у области образовања и научно-истраживачког рада са Институтом за кукуруз, Београд, потписан 01.02.2011. године.
11. Уговор о образовној и научној размјени (билатерална сарадња) са Биотехничким факултетом Љубљана, потписан 19.10.2009. године
12. Уговор о сарадњи са Шумарским факултетом у Београду, потписан 06.03.2007. године.

6.3. Процедуре за обезбјеђивање квалитета студијских програма

Процедуре за провођење студијских програма дефинисане су у [Правилима студирања на I и II циклусу студија](#), који је усвојио Сенат Универзитета у Бањој Луци. Документ је јавно објављен на званичној интернет страници Универзитета у Бањој Луци.

Студијски програм првог циклуса студија *Шумарство – 240 ECTS* и студијски програм другог циклуса студија *Шумарство – 60 ECTS* Шумарског факултета Универзитета у Бањој Луци [лиценциран](#) је 28.08.2013. године од стране Министарства просвјете и културе (Рјешење број 07.023/612-325-1/12) и добио је Дозволу за извођење студијских програма *Шумарство – 240 ECTS* и *Шумарство – 60 ECTS* у септембру 2013. године. (дозвола за рад број: 07.023/612-325-2/12 од 16.09.2013. године).

У [Наставном плану и програму за I циклус студија](#) – студијски програм Шумарство 240 ECTS исказани су циљеви студијског програма Шумарство, услови за упис на студијски програм, врста студија и начин извођења, бодовна вриједност сваког предмета исказана сходно ECTS-у, начин оцјењивања на предмету и релевантност квалификација особља и ресурса.

Правила студирања усвојена од стране Сената Универзитета у Бањој Луци садрже одредбе којима се утврђују врсте студија, услови студирања, начин извођења наставе, напредовање студената у току студија, вредновање рада студената, додјеливање степена и диплома, издавање исправа о студију, права и обавезе наставника и студената при извођењу и савладавању студија на организационим јединицама Универзитета, испитни систем, израда и одбрана завршног рада, статус студената, студентска и академска покретљивост, праћење квалитета студија, као и друга питања важна за организацију извођења студија.

Правила студирања се заснивају на одредбама Закона о високом образовању („Службени Гласник Републике Српске“, број 73/10), Статута Универзитета у Бањој Луци, поставкама Болоњске декларације и на вредновању оптерећења студијским обавезама путем ECTS (*European Credit Transfer and Accumulation System*) бодова. Студиј првог циклуса оспособљава студенте завиши степен студија и омогућава им стицање општих и специфичних знања потребних за запошљавање на одређеним стручним пословима.

6.4. Унапређење студијских програма

Универзитет и факултети непрестано улажу напоре у побољшању укупног квалитета, при чему је полазна основа континуирано унапређење лиценцираних студијских програма, а у складу са законским прописима и ESG стандардом 1.9. – Стално праћење и периодична ревизија програма. Тако је Сенат Универзитета 2012. Године усвојио [Упутство за израду и побољшање студијских програма](#), како би олакшао факултетима спровођење ревизија постојећих и унапређење студијских програма, те како заинтересоване стране укључујете у тај процес.

На Универзитету у Бањој Луци се од 2008. године изводи редовна годишња евалуација наставног процеса и рада наставног особља путем анкетирања студената. Између осталог, та евалуација садржи многе показатеље квалитета самог студијског програма.

III ЗАВРШНИ ДИО

1. Закључак

Поступак израде Самоевалуационог извјештаја Шумарског факултета Универзитета у Бањој Луци проведен је у периоду април–јул 2017. године. Поступак израде самоевалуационог извјештаја се састојао од следећих фаза:

- Планирање процеса самоевалуације;
- Формирање Комисије за израду самоевалуационог извјештаја;
- Учешћа на састанцима које је организовао Универзитет
- Попуњавање чек листе
- Писање Самоевалуационог извјештаја;

Шумарски факултет је једна од млађих организационих јединица Универзитета у Бањој Луци, али је постигла завидан успјех у многим пољима и поставила темеље за још бржи развој у будућности. Завршна анализа стања на Шумарском факултету у Бања Луци приказана је уз помоћ SWOT анализе.

2. SWOT анализа

2.1 *Снаге*

- Традиција и савременост – 25 године постојања и успјешног рада.
- Универзитет у Бањој Луци је акредитована високошколска установа, а сви студијски програми на сва три циклуса студија на Шумарском факултету су лиценцирани.
- Приступачност студирања са финансисјког аспекта. Цијена школарине у Републици Српској на јавним универзитетима годинама је непромијењена и знатно је нижа од цијене школарине осталих јавних и приватних високошколских установа у земљи и региону.
- Лиценциран савремени наставни план и програм израђен према ESG стандардима, као и начин извођења наставе и оцјењивања студената, по узору на најквалитетније образовне установе овог типа у Европи и свијету.
- Од школске 2017/2018. године почиње настава на студијском програму Прерада дрвета.
- Предавачи су истакнути стручњаци, који се бирају на транспарентан начин, из области које предају и успјешни привредници - тако да имамо јединствен спој науке и праксе. Вјежбе држе доценти и виши асистенти, доктори, докторанти и постдипломци који су бирани из редова најбољих студената.
- Ради олакшања одвијања наставног процеса и праћења савремених трендова у области образовања, уведен је интегрисани информациони систем

Универзитета, а руководство факултета врши континуиране анализе за потребе унапријеђења квалитета.

- Комуникација са заинтересованим странама, посебно преко модерног веб сајта на српском и енглеском језику.
- Сва обавјештења, као и резултати испита могу се провјерити на веб страници Факултета, а контакти студената и професора могу се обављати и уз помоћ електронске поште, те редовних консултација са студентима.
- Израђен је модеран веб сајт, а активна је и [званична Facebook страница Шумарског факултета](#).
- Широк дијапазон ваннаставних активности које се одвијају на Факултету, омогућава студентима да развијају своју креативност, стичу нова знања из области које их посебно занимају, као и да зараде новац од тих активности. Студенти нашег Факултета, нарочито студенти треће и четврте године, учествовали су и учествују у бројним домаћим и међународним пројектима, под менторством декана и појединих професора, путем разних организација на Факултету.
- Могућност одласка у иностранство на разне семинаре, обуке и слично преко Савеза студената Шумарског факултета или неке од организација са којима сарађујемо.
- Министарство науке и технологије РС је у јануару 2015. године извршило [рангирање научног часописа Гласник Шумарског факултета](#) сврставши га у прву категорију научних часописа са освојених 28 од могућих 30 бодова. Часопис је тако постао водећи научни часопис националног значаја у Републици Српској.
- Велики степен успјеха у каријерама инжињера шумарства који су завршили Шумарски факултет
- Савремена Студентска служба са одлично обученим и образованим особљем.
- Изузетна међународна сарадња која подразумијева размјену наставника и сарадника у процесима наставе и научно-истраживачког рада. Факултет тренутно има 12 потписаних уговора и живу сарадњу са факултетима и стручним и професионалним институцијама.
- Велика мобилности наставног особља и студената кроз учешће у међународним програмима размјене.
- Велико искуство запослених и перманентно запошљавање нових сарадника, флексибилност и иновативност у раду.
- Велики проценат изборности предмета (23%) и предмета из других дисциплина повезаних са шумарством.
- Редовна евалуација и модернизација наставног плана и програма.
- Висок ниво организованости. Распоред предавања, распоред полагања колоквијума и распоред полагања завршних испита за академску годину, као и академски календар, продекан за наставу објављује редовно на веб страници Факултета и Огласној плочи Факултета. Распоред предавања садржи мјесто и

вријеме извођења предавања и вјежби, а распоред полагања колоквијума и испита мјесто и вријеме извођења колоквијума, односно испита.

- Висок ниво учешћа студената у одлучивању и евалуацији наставног процеса.
- Шумарски факултет је добио локацију за изградњу нове зграде и у току је конкурсна процедура за избор пројектантске куће која ће израдити главни пројекат. Финансијска средства за нову зграду ће једним дијелом бити објезбјеђена преко WBIF фонда (IPA средства), а једним дијелом ће држава ући у кредитно задужење код неке европских банка.
- Шумарство је у Републици Српској и цијелој Босни и Херцеговини традиционално важна привредна грана са дугом традицијом.

2.2 Слабости

- Сарадња Факултета и Универзитета са привредом још увијек није на високом нивоу.
- У Републици Српској тренутно имају два, а у цијелој Босни и Херцеговини четири факултета који школују кадрове из области шумарства.
- Не постоји могућност похађања наставе на I циклусу студија на енглеском језику.
- Недовољно објављених радова и неравномјерна дистрибуција објављених радова наставничког и сарадничког особља у часописима са Thomson Reuters (SSCI) листе.
- Недовољна употреба савремених помагала у наставном процесу (на примјер паметне табле) и софтверских програма (ГИС, Статистика)
- Недостатак новчаних средстава за учествовање наставничког и сарадничког особља на међународним конференцијама.
- Релативно лоше материјално стање запослених на Факултету и Универзитету. Примања запослених нису се мијењала готово деценију.
- Недовољно простора на Факултету (за канцеларије, лабораторије, практикуме и сл.)
- Гласник Шумарског факултета није на SCOPUS, б+нити на Thomson Reuters листи.
- Недодстатак финансијских средстава за развој нових програма и запошљавање новог наставног кадра.
- Непостојање наставне базе.
- Непостојање института регистрованих у оквиру Факултета
- Факултет не посједује властити жиро рачун што није случај са факултетима из окружења.
- Недовољан паркинг простор испред Факултета.

2.3 Прилике

- Успостављање боље сарадње са привредним и непривредним субјектима у земљи и иностранству.
- Е-учење (Long distance learning).
- Близина Европске уније (50 km).
- Повећање броја објављених научно-истраживачких радова наставника и сарадника у часописима индексираним у цитатним базама кроз регионално повезивање (интеркатедарски скупови, научне конференције, семинари и округли столови).
- Привлачење већег броја студената лансирањем и активним радом новог модерног веб сајта и Facebook странице.
- Повећање броја студената кроз покретање новог студијског програма Прерада дрвета.
- Повећање прихода кроз повећан интерес страних студената за студирање на сва три циклуса студија и побољшану сарадњу са реалним сектором.
- Усвајање нових метода одржавања наставе уз комбиновање предавања и вјежби са гостујућим предавањима.
- Оснивање нових центара на Факултету.
- Оснивање Института за шумарство и прераду дрвета.
- Изградња нове зграде Факултета.
- Повећање и побољшање сарадње са другим факултетима и професионалним установама из земље, сусједних и других европских земаља.
- Мобилност наставника, сарадника и студената у оквиру пројеката међународне сарадње.
- Побољшање материјалног положаја запослених и Факултета уопште, кроз повећано учешће у пројектима ЕУ, домаћих институција и привреде.
- Успостављање свеобухватне сарадње Факултета и привредних и непривредних субјеката и институција кроз међусобну сарадњу и пројекте студентског волонтирања и праксе.
- Побољшање квалитета научно-истраживачког рада кроз тјешњу прекограничну сарадњу на заједничким пројектима са колегицама и колегама из иностранства.

2.4 Пријетње

- Неповољна економска ситуација у земљи и висока стопа незапослености.
- Одлазак младих у иностранство.
- Опадање интересовања за студирање међу младима.
- Влада и ЈПШ "ШУМЕ РС" а.д. Соколац не користе у довољној мјери ресурсе Факултета за израду стратегија и експертиза, уз често оспоравање и омаловажавање резултата рада запослених на Шумарском факултету.

- Због недовољног искуства, Факултет је у неповољном положају у појединачном и мултилатералном учествовању на међународним конкурсима, као што су пријављивање за новчану подршку са пројеката и фондова као што су IPA, FP7, TEMPUS, и др.
- Често недопустиво велико мијешање надлежних министарстава и институција у аутономију Универзитета.
- Усвајање и наметање законских рјешења и подзаконских аката који директно или индиректно утичу на развој Универзитета и пословање његових организационих јединица на недовољно демократичан начин.
- Недовољно и круто финансирање Универзитета и Факултета од стране Владе Републике Српске.
- Финансијска криза и криза реалног сектора.
- Генерално лоша слика у медијима о Универзитету и државним факултетима (често паушалне оптужбе о корупцији, сексуалном злостављању, великим платама, и томе сл.).
- Низак наталитет у тзв. послеријатној генерацији који утиче на тренутни пад броја новоуписаних студената на нашем Факултету.

3. Завршна разматрања

Шумарски факултет Универзитета у Бањој Луци развио је модеран наставни план и програм I циклуса студија Шумарство – 240 ECTS који у потпуности задовољава ESG стандарде. Самоевалуациони извјештај студијског програма је логички слијед наставка пута обезбјеђења и континуираног унапређења квалитета студирања на Шумарском факултету. Иако је Шумарски факултет релативно млада институција постављен је добар основ за будући развој. Факултет кадровски стално јача, многи наставници су докторирали на другим универзитетима и стечена искуства су пренијели и примјењују их на Шумарском факултету. Овај процес акредитације у којем се налази Универзитет у Бањој Луци је одлична прилика Шумарском факултету да реално направи пресјек стања и поређење са другим факултетима и да се уочи у којим сегментима треба улагати додатне напоре за развој да би се поставили темељи за дугорочан опстанак на тржишту науке и знања.